বিত্তীয় বিবৃতি- ২য় ভাগ

10

শিকাৰ উদ্দেশ্য

এই অধ্যায়টো অধ্যায়ন কৰাৰ পিছত তোমালোকে জানিবলৈ সক্ষম হ'বা ঃ

- *সংযোজন সমূহৰ প্ৰয়োজনৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিবলৈ যেতিয়া বিত্তীয় বিবৃতিসমূহ প্ৰস্তুত কৰা হয়,*
- *হিচাপকৰণ কাৰ্যত অপ্ৰদত্ত ব্যয় আৰু অগ্ৰীম প্ৰদত্ত ব্যয় আৰু উপাৰ্জিত কিন্তু নোপোৱা আৰু অগ্ৰীম প্ৰদত্ত আনৰ সংযোজনৰ বিষয়ে ব্যাখ্যা কৰিবলৈ,*
- *অৱক্ষয়, অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ, সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি, দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি আদি সংযোজন সমূহৰ আলোচনা কৰিবলৈ,*
- *মেনেজাৰৰ দস্তুৰি, মূলধনৰ ওপৰত সুদ আদি বিষয়ৰ সংযোজন সমূহৰ ধাৰণা আৰু তাৰ ব্যাখ্যাকৰিবলৈ,*
- *সংযোজনসমূহৰ সৈতে লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰণত,*
- *উলম্ব আৰ্হিত বিত্তীয় প্ৰতিবেদনসমূহ উপস্থাপন কৰিবলৈ।*

নৱম অধ্যায়ত তোমালোকে হিচাপ ক্ৰয়-বিক্ৰয় লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ বিভিন্ন নমুনাৰ সহায়ত সৰল চূড়ান্তপত্ৰ কেনেকৈ প্ৰস্তুত কৰা হয় - শিকি আহিছা। সৰল চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত ব্যৱসায় পৰিচালনাত সাধাৰণতে থকা হিচাপৰ লগত জড়িত জটিল পৰিস্থিতি নথকা বুলি ধৰি লোৱা হৈছিল। এনে জটিল পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হোৱাৰ কাৰণ হ'ল ব্যৱসায়ৰ আয় আৰু আৰ্থিক পৰিস্থিতি নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হয় উপাৰ্জিত ভিত্তিক পদ্ধতিৰ (Accrual Basis) জৰিয়তে। ইয়াৰ ফলস্বৰূপে লাভ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰাৰ সময়ত, আয়বোৰ নগদ ভিত্তিত ধৰা নহয়, উপাৰ্জিত ভিত্তিতহে ধৰা হয় আৰু খৰচবোৰ প্ৰদান কৰা ভিত্তিত ধৰা নহয় বৰং গোটেই বছৰটোৰ মুঠ খৰচক ধৰা হয়। গতিকে চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত বহুতো বিষয়ৰ ক্ষেত্ৰত কিছু সংযোজন আৱশ্যক হৈ পৰে। এই অধ্যায়ত আমি সেই সকলোবোৰ বিষয় য'ত সংযোজনৰ আৱশ্যক আছে সেইবোৰ আৰু কি দৰে সেই বিষয়বোৰ হিচাপৰ অন্তৰ্ভুক্ত কৰা হয় আৰু চূড়ান্ত হিচাপত কিদৰে উপস্থাপন কৰা হয়-সেই বিষয়ে আলোচনা কৰিম।

10.1 সংযোজনসমূহৰ প্ৰয়োজনীয়তা

হিচাপকৰণৰ উপাৰ্জিত ধাৰণা অনুসৰি কোনো এটা বিত্তীয় বৰ্ষৰ লাভ-লোকচান হিচাপ সেই বছৰটোৰ ভিতৰত কিমান ৰাজহ নগদভাৱে প্ৰাপ্তি হ'ল আৰু কিমান খৰচ বা ব্যয় কৰা হ'ল তাৰ ওপৰত সাধাৰণতে নিৰ্ভৰ নকৰে কাৰণ কিছুমান উপাৰ্জিত আয় আৰু প্ৰদত্ত ব্যয় যদিও চলিত বছৰটোৰ হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত, সেইবোৰৰ কিছুমান আংশিকভাৱে আগৰ বছৰৰ বা পৰবৰ্ত্তী বছৰৰ লগত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ থাকে। আকৌ কিছুমান এনেকুৱা ধৰণৰ আয় আৰু ব্যয় আছে যিবোৰ এতিয়াও হিচাপৰ বহীত লিপিবদ্ধ কৰা হোৱা নাই কিন্তু এইবোৰ আয় বা ব্যয় চলিত বছৰৰ লগত জড়িত। সেই কাৰণে এই শিতানসমূহ যদি সঠিকভাৱে হিচাপত সংযোজন কৰা নহয় তেতিয়া ব্যৱসায়ৰ চূড়ান্ত হিচাপত প্ৰকৃত আৰ্থিক অৱস্থা সঠিকভাৱে প্ৰতিফলিত নহয় ।

এটা উদাহৰণ লোৱা হওঁক - ধৰা হ'ল 2005 চনৰ 1 জুলাই তাৰিখে বীমা কিস্তিৰ বাবে 1,000 টকা ব্যয় কৰা হ'ল। তোমালোকে জানা যে যিকোনো সাধাৰণ বীমা কিস্তি 12 মাহৰ বাবে বছৰটোত আদায় দিয়া হয়। ধৰি লোৱা 2006 চনৰ 31 মাৰ্চৰ শেষত হিচাপ বৰ্ষ অন্ত পৰে। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল এই যে যি বীমা কিস্তি 2005 চনৰ 1 জুলাই তাৰিখে প্ৰদান কৰা হৈছে তাৰ এক চতুৰ্থাংশ পৰৱৰ্ত্তী বিত্তীয় বৰ্ষ 2006-07 লগত জড়িত। সেইবাবে 2005-06 বৰ্ষৰ যেতিয়া বিত্তীয় প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰা হয়, তেতিয়া বীমা কিস্তিৰ বাবদ আদায় দিয়া খৰচ মাত্ৰ 700 টকা (1,200 টকা 400 টকা) থকা লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট কৰা হয়।

আন এক উদাহৰণ লোৱা হওঁক ঃ- 2005 চনৰ মাৰ্চ মাহৰ দৰমহা, 2005 চনৰ 7 এপ্ৰিল তাৰিখে আদায় দিয়া হ'ল। ইয়াৰ অৰ্থ এই যে 2004-05 বৰ্ষৰ দৰমহা হিচাপত 2005 চনৰ মাৰ্চ মাহৰ দৰমহা অন্তৰ্ভুক্তি হোৱা নাই।

আদায় নিদিয়াকৈ থকা এই দৰমহাক অপ্ৰদত্ত দৰমহা বুলি কোৱা হয়। আৰু ইয়াক হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব লাগে আৰু 2004 চনৰ এপ্ৰিলৰ পৰা 2005 চনৰ ফেব্ৰুৱাৰীলৈ ইতিমধ্যে প্ৰদান কৰা দৰমহা হিচাপৰ লগত এপ্ৰিলত প্ৰদান কৰা দৰমহা হিচাপত ডেবিট কৰিব লাগে। একেধৰণে কিছুমান অগ্ৰিমপ্ৰাপ্ত আয় আছে নাইবা আয় প্ৰাপ্য, হৈছে কিন্তু পোৱা হোৱা নাই তেনে আয় আছে, সেইবোৰৰ সংযোজনৰ প্ৰয়োজন হয়। ইয়াৰ উপৰিও কিছুমান এনে ধৰণৰ শিতান আছে যিবোৰ দৈনিক ক্ৰম

অনুসৰি লিপিবদ্ধ কৰা নহয়, সেইবোৰ হ'ল স্থায়ী সম্পত্তিৰ ওপৰত অৱক্ষয়, মূলধনৰ ওপৰত সুদ ইত্যাদি। যেতিয়া বিত্তীয় প্রতিবেদন প্রস্তুত কৰা হয়, তেতিয়া এই সংযোজনসমূহ সংযোজিত কৰিব লাগে। বিভিন্ন ধৰণৰ সংযোজনসমূহ সংযোজিত কৰিব লাগে কাৰণ যেতিয়া ব্যৱসায়ৰ চূড়ান্ত হিচাপ প্রস্তুত কৰা হয় তেতিয়া ব্যৱসায়ৰ প্রকৃত লাভ বা লোকচান আৰু প্রকৃত আর্থিক অৱস্থা প্রতিফলিত হয়। সংযোজনৰ বাবে সাধাৰণ আৱশ্যকীয় শিতানসমূহ হ'ল ঃ-

1. সামৰণী মজুত পণ্য
2. অপ্রদত্ত ব্যয়
3. অগ্রিম প্রদত্ত খৰচ
4. উপার্জিত আয়
5. অগ্রিমভাবে প্রাপ্ত আয়
6. অৱক্ষয়
7. অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ
8. সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি
9. দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি
10. মেনেজাৰৰ দস্তুৰি
11. মূলধনৰ ওপৰত সুদ

উল্লেখযোগ্য যে যেতিয়া আমি বিত্তীয় বিবৃতি প্রস্তুত কৰো তেতিয়া আমাক এখন উদ্বৃত্ত মিলন পত্রৰ লগতে কিছুমান অতিৰিক্ত তথ্য সংযোজন কৰিবলৈ দিয়া হয়। এই সকলোবোৰ সংযোজন দ্বি-প্রবিষ্টি হিচাপৰক্ষণ পদ্ধতি সম্পূর্ণ কৰিবলৈ চূড়ান্ত হিচাপত দু-বাৰ প্রতিফলিত কৰা হয়। নৱম অধ্যায়ত আগৰ উদাহৰণটোকে অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্রৰ উদাহৰণ হিচাপে ধৰি লৈ 10·1 ত পুনৰ প্রস্তুত কৰা হ'ল

এতিয়া আমি এই সংযোজনসমূহৰ বিষয়ে আলোচনা কৰিম। তোমালোকে ভালদৰে মন কৰিবা যেতিয়া আমি বিত্তীয় প্রতিবেদনসমূহ প্রস্তুত কৰোঁ তেতিয়া এই সংযোজনসমূহে বিত্তীয় প্রতিবেদন প্রস্তুত কৰাৰ সময়ত কেনেধৰণে সহায়ক হয় আৰু ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠানৰ প্রকৃত লাভ-লোকচান আৰু প্রকৃত আর্থিক অৱস্থা কেনেধৰণে প্রতিফলিত হয়।

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্র
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

হিচাপৰ শিতান	উৎপাদান	খঃ পৃঃ	ডেবিট টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট টকাৰ পৰিমাণ
নগদ জমা	সম্পত্তি		1,000	
বেংকত জমা	সম্পত্তি		5,000	
মজুৰি	ব্যয়		8,000	
দৰমহা	ব্যয়		25,000	
আচবাৱ	সম্পত্তি		15,000	
ভৱনৰ ভাড়া	ব্যয়		13,000	
দেনাদাৰ	সম্পত্তি		15,500	
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	ব্যয়		4,500	
ক্ৰয়	ব্যয়		75,000	
মূলধন				12,000
সমাংশ				
বিক্ৰী	ৰাজহ			125,000
পাওঁনাদাৰ	দেনা			15,000
দীৰ্ঘকালীন ঋণ (1-4-04 ত লোৱা)	দেনা			5,000
প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	ৰাজহ			5,000
মুঠ -			**1,62,000**	**1,62,000**

অতিৰিক্ত তথ্য ঃ- 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 15,000 টকা

Figure 10·1 ত অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰ দেখুওৱা হৈছে

10·2 সামৰণী মজুত পণ্য

ইতিমধ্যে নৱম অধ্যায়ত সামৰণী মজুত পণ্যৰ বিষয়ে আলোচনা কৰি অহা হৈছে। সামৰণী মজুত পণ্য হ'ল বছৰটোৰ অন্তত গুদামত থকা অবিক্ৰীত পণ্য। সামৰণী মজুত পণ্যৰ বাবে সংযোজন প্ৰবিষ্টি কৰাৰ সময়ত (i) ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ ক্ৰেডিট কৰা হয় আৰু (ii) উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ সম্পত্তি দিশত দেখুওৱা হয়। ইয়াৰ কাৰণে সংযোজন প্ৰবিষ্টি দিয়া হয় ঃ-

সামৰণী মজুত পণ্য হিচাপ - ডেঃ
ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপলৈ

কোনো এটা বছৰৰ সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ পৰৱৰ্তী বছৰৰ আৰম্ভণী মজুত পণ্য হিচাপে গণ্য কৰা হয় আৰু পিছৰ বছৰৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত প্ৰতিফলিত হয়। 2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ

অন্তত প্ৰস্তুত কৰা অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু সেই তাৰিখতে প্ৰস্তুত কৰা উদ্বৃত্ত পত্ৰ তলত উপস্থাপন কৰা হ'ল -

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচানৰ হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত শেষ হোৱা বছৰটোৰ

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/লোকচান	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়	75,000	বিক্ৰয়	1,25,000
মজুৰি	8,000		15,000
মুঠ লাভ, আগলৈ	57,000	সামৰণী মজুত পণ্য	
	1,40,000		1,40,000
দৰমহা	25,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	57,000
ভৱনৰ ভাড়া	13,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	5,000
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,500		
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	19,500		
	62,000		62,000

কেতিয়াবা আৰম্ভণী আৰু সামৰণী মজুত পণ্য ক্ৰয় হিচাপৰ জৰিয়তে সংযোজন কৰা হয়। সেই ক্ষেত্ৰত তলত দিয়া ধৰণে প্ৰবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

সামৰণী মজুত পণ্য হিচাপ - ডেঃ

ক্ৰয় হিচাপলৈ

উক্ত প্ৰবিষ্টিয়ে ক্ৰয় হিচাপত টকাৰ পৰিমাণ হ্ৰাস কৰে আৰু ইয়াক সংযোজিত ক্ৰয় বুলি জনা যায় আৰু ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট পক্ষত দেখুওৱা হয়। আকৌ জানি থোৱা ভাল হ'ব যে এনেদৰে, ক্ৰয় হিচাপৰ যোগেদি সংযোজন কৰিলে সামৰণী মজুত পণ্যক ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ক্ৰেডিট পক্ষত লিপিবদ্ধ কৰা নহয়। এই পৰিস্থিতিৰ উপৰিও আৰম্ভণী মজুত পণ্যৰ ক্ষেত্ৰত আৰম্ভণী মজুত পণ্য পৃথককৈ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ লোকচান হিচাপত প্ৰতিফলিত নহয়। কাৰণ ইয়াক ক্ৰয়ৰ লগত সংযোজন কৰা হৈছে আৰু তলত দিয়া ধৰণে প্ৰবিষ্টি দিয়া হয়।

ক্ৰয় হিচাপ - ডেঃ

আৰম্ভণি মজুত পণ্য হিচাপলৈ

এই সূচীত আকৌ এটা মন কৰিবলগীয়া কথা যে যেতিয়া আৰম্ভণী মজুত পণ্য আৰু সামৰণী মজুত পণ্য ক্ৰয়ৰ যোগেদি সংযোজন কৰা হয় তেতিয়া উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত কোনো ধৰণৰ আৰম্ভণী মজুত পণ্য দেখুওৱা নহয় আৰু তাৰ পৰিবৰ্ত্তে সামৰণী মজুত পণ্য উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত দেখুওৱা হয়। যিটো কোনো ধৰণৰ অতিৰিক্ত তথ্য নহয় বা সংযোজনৰ শিতানৰ নহয় আৰু সংযোজন কৰা ক্ৰয় হিচাপ দেখুওৱা হয়। তেনে পৰিস্থিতিত তোমালোকে মন কৰিব লাগীয়া যে সংযোজিত ক্ৰয়ক ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট কৰিব লাগিব আৰু সামৰণী মজুত পণ্য উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ সম্পত্তিৰ দিশত তলত দেখুওৱাৰ নিচিনা দেখুওৱা হয়।

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত তাৰিখত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি ঃ			অনাচলিত সম্পতি ঃ	15,000
মূলধন	12,000		আচবাব	
যোগ ঃ প্ৰকৃতলাভ	19,500	31,500	চালিত সম্পত্তি	15,500
			দেনাদাৰ	5,000
অনা চলিত দেনা ঃ			বেংকৰ জমা	1,000
দীৰ্ঘকালীন ঋণ ঃ		5,000	নগদ জমা	**15,000**
চলিত দেনা ঃ			**সামৰণী মজুত পণ্য**	
পাওনাদাৰ ঃ		15,000		
		51,500		**51,500**

10·3 অপ্ৰদত্ত ব্যয়

ব্যৱসায় প্ৰতিষ্ঠানত বিত্তীয় বৰ্ষৰ অন্তত কিছুমান অপ্ৰদত্ত ব্যয় আদায় দিবলগীয়া হৈ থাকে। এই ব্যয় সমূহ সাধাৰণতে মজুৰি, দৰমহা, ঋণৰ ওপৰত দিয়া সুদ, ইত্যাদি।

যেতিয়া কোনো এটা বিত্তীয় বৰ্ষৰ কাৰণে বছৰটোৰ কিছুমান ব্যয় আদায় দিবলগীয়া হৈ থাকে তেনে ধৰণৰ ব্যয় সমূহক অপ্ৰদত্ত ব্যয় বোলা হয়। এনে ব্যয় সমূহ চলিত বিত্তীয় বছৰৰ ৰাজহ উপাৰ্জনৰ লগত জড়িত। ব্যৱসায়ৰ শুদ্ধ লাভ বা লোকচান নিৰূপণত এইবোৰক আৱশ্যকীয়ভাৱে হিচাপত অন্তৰ্ভূক্ত কৰিব লাগে। এই ব্যৱসায়সমূহ হিচাপত প্ৰবিষ্টিকৰণৰ বাবে দিয়া প্ৰবিষ্টি হ'ল-

নিৰ্দ্দিষ্ট খৰচ হিচাপ - ডেঃ

উক্ত প্ৰবিষ্টিৰ বাবে এটা নতুন হিচাপ খোলা হয় আৰু এই হিচাপক অপ্ৰদত্ত ব্যয় বুলি জনা যায় আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ দেনাৰ দিশত ইয়াক দেখুওৱা হয়। এই অপ্ৰদত্ত ব্যয় ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোতে নিৰ্দ্দিষ্ট হিচাপটোৰ লগত যোগ কৰি ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।

উদাহৰণ স্বৰূপে 10·1 ত উদ্বৃত্ত অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত তোমালোকে দেখিবা মজুৰিৰ বাবদ 8,000 দেখুওৱা হৈছে। ধৰা হ'ল 2004-05 বৰ্ষৰ লগত জড়িত অংকিতে তেওঁৰ এজন কৰ্মচাৰীক 500 টকা মজুৰি বাবদ আদায় দিবলগীয়া হৈ আছে। সেই ক্ষেত্ৰত প্ৰকৃত মজুৰিৰ বাবদ ব্যয় হ'ব 8,500 টকা, 8,000 টকাৰ পৰিবৰ্ত্তে। ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত মজুৰিৰ বাবদ ব্যয় 8,500 টকা দেখুৱাব লাগিব আৰু 500 টকা তেওঁৰ কৰ্মচাৰীক দিবলগীয়া থকা বাবে ইয়াক স্বীকৃতি প্ৰাপ্ত দেনা হিছাপে পৰিগণিত হ'ব আৰু ইয়াক অপ্ৰদত্ত মজুৰি বুলি জনা যায় যাক মজুৰি হিচাপৰ লগত সংযোজন কৰি তলত দিয়া ধৰণে জাবেদা প্ৰবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

মজুৰি হিচাপ - ডেঃ

অপ্ৰদত্ত মজুৰি হিচাপলৈ

এই অপ্ৰদত্ত মজুৰিৰ পৰিমাণ নিৰ্দ্দিষ্ট মজুৰি হিচাপৰ লগত যোগ কৰি তলত দিয়া ধৰণে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা হয়।

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান ভালদৰে নিৰীক্ষণ কৰা। তোমালোকে

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়		75,000	বিক্ৰী	125,000
মজুৰি	8,000			
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	8,500	সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
মুঠ লাভ, আগৰলৈ		56,500		
		1,40,000		1,40,000
দৰমহা		25,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	56,500
ভৱনৰ ভাড়া		13,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	5,000
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ		4,500		
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		19,000		
		61,500		61,500

দেখা পাবা অপ্ৰদত্ত মজুৰিৰ কাৰণে প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 19,000 টকালৈ হ্ৰাস পাইছে। অপ্ৰদত্ত মজুৰিৰ লগত জড়িত ব্যয়বোৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰত তলত দেখুৱাৰ দৰে উপস্থাপন কৰা হয়।

10·4 অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চ তাৰিখত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি	
মূলধন	12,000		আচবাব	15,000
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	19,000	31,000	চলিত সম্পত্তি	
অনাচলিত দেনা		5,000	দেনাদাৰ	15,500
দীৰ্ঘকালীন ঋণ			বেংকত জমা	5,000
চলিত দেনা			নগদ জমা	1,000
পাওনাদাৰ		15,000	**সামৰণী মজুত পণ্য**	15,000
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		5,00		
		51,500		51,500

ব্যৱসায়ৰ স্বাভাৱিক কাৰ্যকলাপত এনে ধৰণৰ কিছুমান ব্যয় আছে যিবোৰ আগতিয়াকৈ/অগ্ৰিমভাবে প্ৰদান কৰা হয়। বিত্তীয় বছৰৰ অন্তত এই ব্যয়বোৰৰ উপকাৰ সম্পূৰ্ণভাবে গ্ৰহণ কৰা নহয়। ইয়াৰ এটা অংশৰ উপকাৰ পৰৱৰ্তী বিত্তীয় বছৰত লাভ কৰে। এই আংশিক ব্যয়ৰ অংশ পৰৱৰ্তী বছৰলৈ লৈ যোৱা হয়, আৰু এনে ব্যয়ক অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় বোলা হয়। অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়ৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা সংযোজন প্ৰবিষ্টি তলত দিয়া ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় হিচাপ - ডেবিট

নিৰ্দ্দিষ্ট ব্যয়ৰ হিচাপলৈ

উক্ত সংযোজন প্ৰবিষ্টিৰ প্ৰক্ৰিয়া এনে ধৰণেৰে কৰা হয়, কোনো এটা শিতানৰ মুঠ ব্যয়ৰ পৰা অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়খিনি বাদ দি লিখা হয় আৰু নতুনকৈ খোলা অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় হিচাপ উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ দেনাৰ দিশত দেখুওৱা হয়। উদাহৰণ স্বৰূপে অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰখনত ধৰি লোৱা হ'ল - তেওঁ কৰ্মচাৰীৰ দৰ্মহাৰ বাবদ প্ৰদান কৰা ব্যয়ৰ ভিতৰত 5,000 টকা অগ্ৰিমভাবে প্ৰদান কৰা আছে কাৰণ এজন কৰ্মচাৰী কাৰ্য্যালয়ত যোগদান কৰিব লগা হৈ আছে। এইটো এনেদৰে সূচায় যে দৰমহাৰ বাবদ অংকিতে 5,000 টকা কৰ্মচাৰীৰ বাবে বেছিকৈ প্ৰদান কৰিছে। গতিকে চলিত বছৰটোৰ বাবে

শুদ্ধ দৰমহাৰ বাবদ ব্যয় হ'ব 20,000 টকা, 25,000 টকা নহয়। অংকিতে লাভ-লোকচান হিচাপত দৰমহা হিচাপৰ শিতানত 20,000 দেখুৱাব আৰু কৰ্মচাৰীৰ দৰমহাৰ বাবদ 5,000 টকা অগ্ৰিম ধন হিচাপে স্বীকৃত সম্পত্তি হিচাপে গণ্য কৰা হ'ব। ইয়াক অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা বুলি বিবেচনা কৰি তলত দিয়া ধৰণে জাবেদা প্ৰবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰা হ'ল

অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা হিচাপ	ডেবিট	5,000	
দৰমহা হিচাপলৈ			5,000

ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা হিচাপ তলত দিয়া ধৰণে দেখুওৱা হয় ঃ

নিৰীক্ষণ কৰিলে দেখা পাবা অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহাৰ ফলত প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 5,000

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচানৰ হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ শেষত

ডেঃ **ক্ৰেঃ**

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়		75,000	বিক্ৰী	1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	8,500		
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500		
		1,40,000		1,40,000
দৰমহা	25,000	20,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	56,500
বাদ অগ্ৰীম প্ৰদত্ত দৰমহা	5,000	13,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	5,000
		4,500		
ভৰনৰ ভাড়া				
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ				
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		24,000		
		61,500		61,500

টকাৰ বৃদ্ধি পাইছে আৰু 24,000 টকা পৰ্য্যন্ত হৈছে। অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহাৰ লগত জড়িত শিতানসমূহ আকৌ উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ সম্পত্তি দিশত তলত দিয়া ধৰণেৰে দেখুওৱা হয় ঃ

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি				
মূলধন	12,000		অনাচলিত সম্পত্তি	15,000
যোগ ঃ লাভ	24,000	36,000	আচবাব	15,500
অনাচলিত দেনা			চলিত সম্পত্তি দেনাদাৰ	**5,000**
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		5,000	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা	5,000
চলিত দেনা			বেংকৰ জমা	1,000
পাওনাদাৰ		15,000	নগদ জমা	15,000
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		500	**সামৰণী মজুত পণ্য**	
		56,500		**56,500**

10·5 উপাৰ্জিত আয়

চলিত বছৰৰ ভিতৰত এনেকুৱা কিছুমান শিতান আছে যিবোৰ আয় বছৰটোৰ ভিতৰত পাবলগীয়া আছিল কিন্তু উক্ত বছৰটোৰ অন্তত আচলতে পোৱা হোৱা নাই, এনে ধৰণৰ আয়ক উপাৰ্জিত আয় বুলি জনা যায়। উপাৰ্জিত আয়ৰ বাবে সংযোজিত প্ৰবিষ্টি হ'ল ঃ

উপাৰ্জিত আয় হিচাপ - ডেঃ

নিৰ্দ্দিষ্ট আয় হিচাপলৈ

উপাৰ্জিত আয়ৰ পৰিমান সংশ্লিষ্ট আয়ৰ লগত যোগ কৰি লাভ লোকচান হিচাপত দেখুওৱা হয় আৰু উপাৰ্জিত আয়ৰ নতুন হিচাপ উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ সম্পত্তি দিশত উপস্থাপন কৰা হয়।

উদাহৰণস্বৰূপে, ধৰা হ'ল অংকিতে তেওঁৰ লগৰ ব্যৱসায়ী এজনক কিছুমান ব্যৱসায়ীৰ লগত নতুনকৈ চিনাকি কৰাই সহায় কৰি সেৱা দিয়াৰ বাবে দস্তুৰি লাভ কৰিছে। তোমালোকে প্ৰত্যক্ষ কৰিলে দেখা পাবা অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত দস্তুৰি প্ৰাপ্তিৰ বাবদ 5,000 টকা দেখুওৱা হৈছে। ধৰি লোৱা তেওঁৰ কাষৰ ব্যৱসায়ীজনৰ পৰা দস্তুৰিৰ বাবদ 1,500 টকা এতিয়াও প্ৰাপ্য/পাবলগীয়া হৈ আছে।

দস্তুৰিৰ বাবদ 2004-05 চনত আয় হিচাপে 6,500 টকা (5,000 টকা+1,500 টকা) হ'ব। অংকিতে উপাৰ্জিত আয়বোৰ সংযোজন প্ৰবিষ্টিৰ প্ৰয়োজন হোৱাত তলত দিয়া ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব।

উপাৰ্জিত দস্তুৰি হিচাপ ডেবিট	1,500	
দস্তুৰি হিচাপলৈ		1,500

উপার্জিত দস্তুৰিৰ হিচাপক ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপও তলত দিয়া ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰিব লাগে।

অংকিতৰ ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্রেঃ

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ		টকাৰ পৰিমাণ
ক্রয়		75,000	বিক্রী		125,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
যোগ ঃ অপ্রদত্ত	500	8,500			
মুঠ লাভ আগলৈ		56,500			
		1,40,000			1,40,000
দৰমহা	25,000		মুঠ লাভ আগৰ পৰা		56,500
বাদ অগ্রিম প্রদত্ত	5,000	20,000			
দৰমহা		13,000	প্রাপ্ত দস্তুৰি	5,000	
ভৱনৰ ভাড়া			যোগ, উপার্জিত		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ		4,500	দস্তুৰি	1,500	6,500
প্রকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		25,500			
		63,000			63,000

উদ্বৃত্ত পত্র 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি	
মূলধন	12,000		আচবাব	15,000
যোগ ঃ লাভ	25,000	37,500	চলিত সম্পত্তি	
অনাচলিত দেনা			দেনাদাৰ	15,500
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		5,000	অগ্রিম প্রদত্ত দৰমহা	5,000
চলিত দেনা			উপার্জিত দস্তুৰি	1,500
পাওনাদাৰ		15,000	বেংকত জমা	5,000
অপ্রদত্ত মজুৰি		500	নগদ জমা	1,000
			সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
		58,000		**58,000**

ভালদৰে মন কৰিলে দেখা পাবা যে উপাৰ্জিত আয়ে প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি কৰিছে 1,500 টকাৰে আৰু এই লাভ 25,500 টকা হৈছেগৈ। আকৌ অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰত উপাৰ্জিত আয় সম্পত্তিৰ দিশত চলিত সম্পত্তি শিতানত তলত দিয়া দৰে দেখুওৱা হয় ঃ

10·6 অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়

কেতিয়াবা কিছুমান এনেধৰণৰ আয় প্ৰাপ্ত হয় যিবোৰ আয় চলিত বছৰৰ ভিতৰতপ্ৰাপ্তি কিন্তু ইয়াৰে সকলোখিনি আয় চলিত বছৰৰ বাবে নহয় যিখিনি অংশ পৰৱৰ্ত্তী বছৰৰ বাবে বুলি কোৱা হয়। অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়ৰ বাবে সংযোজন প্ৰবিষ্টি তলত দিয়া হ'ল ঃ

নিৰ্দ্দিষ্ট আয় হিচাপ - ডেবিট

অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয় হিচাপলৈ

এই প্ৰবিষ্টিৰ বাবে আয় হিচাপৰ উদ্বৃত্ত, চলিত বিত্তীয় বছৰৰ উপাৰ্জিত আয় হিচাপৰ লগত সমান হয়। আৰু নতুনকৈ খোলা অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয় হিচাপ উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ দেনাৰ দিশত দেখুওৱা হয়।

উদাহৰণস্বৰূপে, ধৰা হ'ল 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অংকিতে তেওঁৰ কাষৰে দোকানী এজনক তেওঁৰ ভৱনৰ কিছু অংশ প্ৰতিমাহে 1,000 টকাকৈ ঘৰভাড়া হিচাপে দিবলৈ সন্মতি প্ৰকাশ কৰিছে আৰু ব্যক্তিজনে আগন্তুক 3 মাহৰ ভাড়া এপ্ৰিল, মে আৰু জুন ৰ আগতীয়াকৈ প্ৰদান কৰিছে আৰু প্ৰাপ্ত টকাৰ পৰিমাণ লাভ-লোকচান হিচাপত ক্ৰেডিট কৰা হয়। কিন্তু প্ৰকৃততে এই আয় সমূহ চলিত আয় নহয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ক্ৰেডিট কৰিব নালাগে। এই আয়বোৰ অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয় আৰু স্বীকৃত দেনা হিচাপে পৰিগণিত 3,000 টকা। অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়ৰ বাবে অংকিতৰ প্ৰয়োজনীয় সংযোজন প্ৰবিষ্টি তলত দিয়া হ'ল ঃ

প্ৰাপ্ত ঘৰ ভাড়া হিচাপ - ডেঃ 3,000

অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰ ভাড়া হিচাপলৈ 3,000

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মাসিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি	
মূলধন	12,000		আচবাব	15,000

যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ 25,000	37,500	চলিত সম্পত্তি	
অনাচলিত দেনা		দেনাদাৰ	15,500
দীৰ্ঘকালীন ঋণ	5,000	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা	5,000
চলিত দেনা		উপাৰ্জিত দস্তুৰি	1,500
পাওনাদাৰ	15,000	বেংকৰ জমা	5,000
অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	নগদ জমা	4,000
অগ্ৰিমপ্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া	3,000	**সামৰণী মজুত পণ্য**	15,000
	61,000		61,000

ইয়াৰ বাবে অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰ ভাড়াৰ বাবে নতুনকৈ হিচাপ খোলা হয় আৰু তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে উপস্থাপন কৰা হ'ল ঃ

10·7 অৱক্ষয়

সপ্তম অধ্যায়ত মনত পৰা- স্থায়ী সম্পত্তিৰ ওপৰত ব্যৱহাৰজনিত ক্ষয় আৰু কালাবৰ্তনৰ ফলত হোৱা মূল্য হ্ৰাসকে অৱক্ষয় বোলা হয়। ইয়াক ব্যৱসায়ৰ ব্যয় বুলি গণ্য কৰি লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট কৰা হয়। ব্যৱসায়ত লাভ অৰ্জনৰ কাৰণে ব্যৱহাৰ হোৱা সম্পত্তিৰ মূল্য হ্ৰাসৰ লোকচানখিনি লাভ-লোকচান হিচাপত এইদৰে ডেবিট কৰা হয়। অৱক্ষয়ৰ বাবে আৱশ্যকীয় প্ৰবিষ্টি হ'ল -

অৱক্ষয় হিচাপ ডেবিট
নিৰ্দ্দিষ্ট সম্পত্তি হিচাপলৈ

উদ্বৃত্ত পত্ৰত সম্পত্তিবোৰ মূল্যৰ পৰা অৱক্ষয় বাদ দি দেখুওৱা হয়। উদাহৰণস্বৰূপে, আমাৰ অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰ মতে অংকিতৰ 15,000 টকাৰ আচবাব পত্ৰ আছে। ধাৰ লোৱা হ'ল আচবাব পত্ৰত 10% অৱক্ষয় বাদ দিব লাগে। ইয়াৰ অৰ্থ হ'ল অংকিতে মানি ল'ব লাগিব যে বছৰৰ শেষত আচবাবৰ মূল্য 1,500 টকা (1,500 টকা x 10%) কমি যাব। অংকিতে ইয়াৰ বাবে আচবাবত অৱক্ষয় বাদ দিয়াৰ বাবে তলত দিয়া সংযোজন প্ৰবিষ্টি কৰিব লাগিব -

অৱক্ষয় হিচাপ ডেবিট 1,500 টকা
আচবাব পত্ৰ হিচাপলৈ 1,500 টকা

লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰত অৱক্ষয় তলত দিয়া ধৰণে দেখুওৱা হ'ব -

অংকিতৰ ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

ডেঃ ক্রেঃ

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ		টকাৰ পৰিমাণ
ক্রয়		75,000	বিক্রী		1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
যোগ ঃ অপ্রদত্ত মজুৰি	(500)	8,500			
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500			
		1,40,000			1,40,000
দৰমহা	25,000		মুঠ লাভ, আগৰ পৰা		56,500
বাদ অগ্রিম প্রদত্ত দৰমহা	(5,000)	20,000	প্রাপ্র দস্তুৰি	5,000	
ভৰনৰ ভাড়া		13,000	যোগ উপাৰ্জিত		
অৰক্ষয় 10% আচবাব পত্র		1,500	দস্তুৰি	1,500	6,500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ		4,500			
প্রকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধনলৈ স্থানান্তৰ)		24,000			
		63,000			63,000

গতিকে দেখা গ'ল যে অৰক্ষয়ৰ সংযোজনৰ ফলত প্রকৃত লাভ কমিছে। এতিয়া অৰক্ষয় উদ্বৃত্ত পত্রত কেনেকৈ দেখুওৱা হ'ব –

উদ্বৃত্ত পত্র

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি		
মূলধন	12,000		আচবাব পত্র	15,000	
যোগ প্রকৃত লাভ	24,000	36,000	বাদ অৰক্ষয়	1,500	13,500
অনাচলিত দেনা			চলিত সম্পত্তি –		15,500
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		5,000	দেনাদাৰ		

চলিত দেনা		অগ্রিম প্রদত্ত দৰমহা	5,000
পাওনাদাৰ	15,000	উপাৰ্জিত দস্তুৰি	1,500
অপ্রদত্ত মজুৰি	500	বেংকত জমা	5,000
অগ্রিম প্রাপ্ত ঘৰ ভাড়া	3,000	নগদ জমা	4,000
		সামৰণী মজুত পণ্য	**15,000**
	59,500		59,500

10·8 অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ

ব্যৱসায় প্রতিষ্ঠানে গ্রাহক তথা দেনাদাৰৰ পৰা পাবলগীয়া ধন আদায়ৰ কৰিব নোৱাৰিলে তেনে ধনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ বুলি কোৱা হয়। ই এক প্রকাৰ লোকচান, ইয়াক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ বুলি গণ্য কৰা হয়। অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবে তলত দিয়া প্রবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰা হয় -

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ ডেঃ

দেনাদাৰৰ হিচাপলৈ

তুমি দেখা পাবা অংকিতৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্রত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ পৰিমাণ 4,500 টকা আছে। আনহাতে অংকিতৰ মুঠ দেনাদাৰৰ পৰিমাণ হৈছে 15,500 টকা। এই অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ উদ্বৃত্ত মিলন পত্রত থকাৰ অৰ্থ হ'ল যে অংকিতৰ বছৰটোত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবে লোকচান হৈছে আৰু ইয়াক হিচাপত ইতিমধ্যে লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে।

আনহাতে ধৰি লোৱা হ'ল তেওঁৰ দেনাদাৰ জমলৰ মাজেৰে এজন দেনাদাৰে 2,500 দিব লগা আছিল কিন্তু সেই দেনাদাৰজন দেউলীয়া হৈছে আৰু তেওঁৰ পৰা কোনো টকা পোৱা নাযায়। কিন্তু চলিত বৰ্ষটোত এই অনুদ্ধাৰণীয় ঋণখিনি হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো আৱশ্যক। উক্ত পৰিস্থিতি উদ্ভৱ হ'লে তাক অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপে দিয়া থাকিব। সংযোজন প্রবিষ্টিত উক্ত টকাৰ পৰিমাণখিনিক তলত দিয়া ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰিব লাগে। অংকিতে ইয়াৰ উদ্দেশ্য তলত দিয়া সংযোজন প্রবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰাৰ কাৰণে প্রয়োজনীয় হ'ব -

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ ডেবিট 2,500

দেনাদাৰৰ হিচাপলৈ - 2,500

এই প্রবিষ্টিটোৰ বাবে দেনাদাৰৰ পৰিমাণ 13,000 টকালৈ (15,500-2,500) হ্রাস পাব আৰু অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ পৰিমাণ 7,000 টকালৈ (4,500+2,500) টকা বৃদ্ধি পাব।

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 **চনৰ** 31 **মাৰ্চৰ অন্তত**

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ		টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়		75,000	বিক্ৰী		1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	8,500			
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500			
		1,40,000			1,40,000
			মুঠ লাভ, আগৰ পৰা		56,500
দৰমহা	25,000		প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	5,000	
বাদ অগ্ৰীম প্ৰদত্ত দৰমহা	(5,000)	20,000	যোগ উপাৰ্জিত		
ভৱনৰ ভাড়া		13,000	দস্তুৰি	1,500	6,500
অৱক্ষয় আচবাবৰ		1,500			
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,500				
যোগ অতিৰিক্ত					
অনুদদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,500	7,000			
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		21,500			
		63,000			63,000

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি		
মূলধন	12,000		আচবাব	15,000	
যোগ ঃ লাভ	21,500		বাদ অৱক্ষয়	1,500	13,500
অনাচলিত দেনা		33,500	চলিত সম্পত্তি		

দীৰ্ঘকালীন ঋণ	5,000	দেনাদাৰ	15,500	
		বাদ ঃ অতিৰিক্ত		
চলিত দেনা আৰু পুঁজি		অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,500	13,000
পাওনাদাৰ	15,000	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা		5,000
		উপাৰ্জিত দস্তুৰি		1,500
অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	বেংকৰ জমা		5,000
		নগদ জমা		4,000
অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া	3,000	**সামৰণী মজুত পণ্য**		**15,000**
	57,000			57,000

এই অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা ধৰণে দেখুওৱা হয় ঃ

10·9 সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবে ভৱিষ্য ব্যৱস্থা

ওপৰৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ খনত দেনাদাৰৰ পৰিমাণ (13,000) টকা এতিয়া দেখুউৱা হৈছে যিখিনি পৰৱৰ্ত্তী বছৰটোত দেনাদাৰৰ পৰা আদায় কৰিব পৰা যাব। উল্লেখযোগ্য যে এই দেনাদাৰৰ সম্পূৰ্ণ পৰিমাণ ভৱিষ্যতে আদায় নহ'বও পাৰে আৰু সঠিকভাবে কিমানখিনি অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হ'ব তাকো ভালদৰে গম নাপায়। সেই কাৰণে এই লোকচানৰ পৰিমাণ আনুমানিক হিচাপে ধাৰ্য্য কৰি গণনা কৰিব লাগে। এনে আনুমানিক হিচাপে ধাৰ্য্য কৰা পুঁজিক সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ বুলি জনা যায় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে তলত দিয়া ধৰণে জাবেদা প্ৰবিষ্টি দিয়া হয় ঃ

লাভ-লোকচান হিচাপ - ডেবিট

সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি হিচাপলৈ

সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি উদ্বৃত্ত সম্পত্তিৰ দিশত মুঠ দেনাদাৰৰ পৰা বিয়োগ কৰি দেখুওৱা হয়।

ধৰি লোৱা হ'ল 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত পৰৱৰ্ত্তী বছৰৰ বাবে অংকিতে ধাৰণা কৰিছে যে মুঠ দেনাদাৰৰ 5% দেনাদাৰে তেওঁলোকে আদায় দিব লগা ধন আদায়কৃত নহ'ব পাৰে। ইয়াৰ অৰ্থ

এইটো যে পুণৰ অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 650 টকা (13,000 টকা x 5%) হ'ব। ইয়াৰ বাবে আৱশ্যকীয় সংযোজন প্রবিষ্টি হ'ল

লাভ-লোকচান হিচাপ ডেঃ - 650
সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি হিচাপলৈ 650

সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ কাৰণে চলিত বৰ্ষত লাভৰ পৰিমাণ 650 টকা হ্রাস পাব আৰু মুঠ দেনাদাৰৰ পৰা ইয়াক বিয়োগ কৰি দেখুৱা হয়।

অংকিতৰ ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেবিট **ক্রেডিট**

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ		টকাৰ পৰিমাণ
ক্রয়		75,000	বিক্রী		1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
যোগ ঃ অপ্রদত্ত	500	8,500			
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500			
		1,40,000			1,40,000
দৰমহা	25,000				
বাদ, অগ্রিম প্রদত্ত দৰমহা	5,000	20,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা		56,500
ভৱনৰ ভাড়া		13,000	প্রাপ্র দস্তুৰি	5,000	
			যোগ উপাৰ্জিত		
অৱক্ষয়ৰ আচবাব		1,500	দস্তুৰি	1,500	6,500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,500				
যোগ, অতিৰিক্ত					
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,500				
সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি		7,000			
প্রকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন		650			
হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		20,850			
		63,000			**63,000**

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
গৰাকীৰ পুঁজি			অনা চলিত সম্পত্তি আচবাব		
মূলধন	12,000		বাদ অৱক্ষয়	15,000	
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	20,850	32,850	চলিত সম্পত্তি	(1,500)	13,500
অনা চলিত দেনা			দেনাদাৰ	**15,500**	
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		5,000	বাদ, অতিৰিক্ত		
			অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	**2,500**	
				13,000	
			বাদ, সন্দেহজনক		
			ঋণ পুঁজি	**650**	**12,350**
চলিত দেনা আৰু ভবিষ্যত			অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা		5,000
ব্যৱস্থাপাওনাদাৰ		15,000	আৰ্জিত দস্তুৰি		1,500
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		500	বেংকৰ জমা		5,000
অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া		3,000	নগদ জমা		4,000
			সামৰণী মজুত		15,000
		56,350			**56,350**

এইটো কব পাৰি যে কোনো এটা বছৰৰ সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ পৰিমাণ পৰৱৰ্ত্তী বছৰলৈ অনা হয় আৰু তাৰ পিছৰ বছৰটোত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপে লোকচান দেখুওৱা হয়। আগৰ বছৰটোত উদ্ভৱ হোৱা সন্দেহজনক ঋণ পিছৰ বছৰটোত আৰম্ভণী পুঁজি বা পুৰণি পুঁজি বুলি জনা যায়। অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ যেতিয়া উদ্ভৱ হয় তেতিয়া এনে ঋণৰ বাবদ হোৱা লোকচান বৰ্ত্তমান বিত্তীয় বছৰৰ হিচাপত সংযোজন কৰা হয়, ঠিক একেদৰে যেতিয়া সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ চলিত বছৰৰ শেষত গঠন কৰা হয় আৰু ইয়াক নতুন পুঁজি বুলিও কোৱা হয়। উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰত থকা পুৰণি পুঁজিৰ উদ্বৃত্ত হিচাপত অন্তৰ্ভুক্ত কৰাটো প্ৰয়োজন।

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ আৰু সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি কেনেকৈ লিপিবদ্ধ কৰা হয় তাক বুজি পোৱাৰ বাবে এটা উদাহৰণ লোৱা হ'ল।

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা তলত দিয়া তথ্যখিনি লোৱা হৈছে।

	টকা
বিভিন্ন দেনাদাৰ	32,000
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,000
সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	3,500

অতিৰিক্ত তথ্য ঃ

অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000 টকা বিলোপন কৰিব লাগে আৰু সন্দেহজনক ঋণৰ বাবদ দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% পুঁজি গঠন কৰিব লাগে।

এনে ক্ষেত্ৰত তলত দিয়া ধৰণে জাবেদা প্ৰবিষ্টি দিয়া হয়।

তাৰিখ	বিৱৰণ	খঃ পৃঃ	ডেবিট টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট টকাৰ পৰিমাণ
	(a) অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ -ডেঃ		1,000	
	বিভিন্ন দেনাদাৰ হিচাপলৈ			1,000
	(অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ)			
	(b) সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি হিচাপ -ডেঃ		3,000	
	অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপলৈ			3,000
	(অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ ভবিষ্যব্যৱস্থাৰ লগত সংযোজন)			
	লাভ-লোকচান হিচাপ -ডেঃ		1,050	
	সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি হিচাপলৈ			1,050
	(ধাৰ্য্য কৰা ঋণ লাভ-লোকচান হিচাপ ধাৰ্য্য কৰা)			

লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

বিৱৰণ	টকাৰ পৰিমাণ	বিৱৰণ	টকাৰ পৰিমাণ
সন্দেহজনক ঋণৰ ভবিষ্য ব্যৱস্থা অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,000 অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000 নতুন পুঁজি 1,550 4,550 বাদঃ পুৰণি পুঁজি 3,500	1,050		

* মাত্ৰ নিৰ্দিষ্ট তথ্যবোৰ দিয়া হৈছে

উদ্বৃত্ত পত্ৰ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

		বিভিন্ন দেনাদাৰ 32,000 বাদ অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000 31,000 বাদ সন্দেহজনক ঋণৰ ভবিষ্য ব্যৱস্থা পুঁজি 1,550	29,450

* মাত্ৰ নিৰ্দিষ্ট তথ্যবোৰ দিয়া হৈছে

টোকা ঃ নতুন সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি তলত দিয়া ধৰণে গণনা কৰা হয়।

$$31{,}000 \times \frac{5}{100} = 1{,}550 \text{ টকা।}$$

10·10 দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টাৰ ভৱিষ্য ব্যৱস্থা

দেনাদাৰৰ পৰা দেয় ধন খৰতকীয়া সংগ্ৰহৰ বাবে ব্যৱসায়ীসকলে দেনাদাৰলৈ বাট্টা আগবঢ়ায়। এটা বিত্তীয় বছৰত দেনাদাৰক কিমান পৰিমাণৰ বাট্টা প্ৰদান কৰা হ'ব তাক আনুমানিক হিচাপে ধৰি লৈ দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি গঠন কৰিব লাগে। অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ আৰু সন্দেহজনক ঋণ পুজিঁৰ পৰিমাণ বাদ দিয়াৰ পিচত থকা উত্তম দেনাদাৰৰ পৰিমাণৰ ওপৰত বাট্টাৰ ভবিষ্য ব্যবস্থা গঠন কৰা হয়। দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টাৰ ভৱিষ্য ব্যবস্থাৰ বাবে তলত দিয়া জাবেদা প্ৰবিষ্টি কৰা হয় লাভ লোকচান হিচাপ ডেঃ দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা ভবিষ্য ব্যবস্থা হিচাপলৈ।

ওপৰত আলোচনা কৰাৰ দৰে দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টাৰ ভবিষ্য ব্যৱস্থা কেবল উত্তম দেনাদাৰৰ ওপৰতহে কৰা হ'য় । দেনাদাৰৰ পৰিমাণৰ পৰা সন্দেহজনক ঋণ বাদ দিয়াৰ পিছত ইয়াক গণনা কৰা হয় অৰ্থাৎ 12,350 টকা (1300 টকা -650টকা)

অংকিতৰ বাবে প্ৰয়োজনীয় সংযোজন প্ৰবিষ্টি হ'ল -

লাভ-লোকচান হিচাপ -ডেঃ 227 টকা

দেনাদাৰৰ বাট্টা পুঁজি হিচাপলৈ 227 টকা

দেয় ধন খৰতকীয়া সংগ্ৰহৰ বাবে দিয়া বাট্টাৰ কাৰণে চলিত বছৰৰ লাভ 227 টকা কমি যাব। উদ্বৃত্ত পত্ৰত দেনাদাৰৰ মুঠ পৰিমাণৰ পৰা বিয়োগ কৰি দেখুওৱা হয় আৰু দেনাদাৰৰ পৰা উক্ত ধনখিনি 12,123 টকা আদায়কৃত কৰিব পৰা যাব।

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়		75,000	বিক্ৰী	1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত				
মজুৰি	500	8,500		
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500		
		1,40,000		1,40,000

দৰমহা 25,000 বাদ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা (5,000)	20,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	56,500
ভৱনৰ ভাড়া	13,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি 5,000	
অৱক্ষয় আচবাবৰ	1,500	যোগ, উপাৰ্জিত দস্তুৰি 1,500	6,500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 4,500 যোগ অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,500	7,000		
সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি ———	650		
দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি	227		
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	20,623		
	63,000		**63,000**

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা	টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি		অনাচলিত সম্পত্তি	
মূলধন 12,000		আচবাব 15,000	
যোগ প্ৰকৃত লাভ 20,623	32,623	বাদ অৱক্ষয় (1,500)	13,500
অন্যচলিত দেনা		চলিত সম্পত্তি	
দীৰ্ঘকালীন ঋণ	5,000	**দেনাদাৰ 15,500**	
		বাদ অতিৰিক্ত 2,500	
চলিত দেনা আৰু পুঁজি		**অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 13,000**	
পাওনাদাৰ	15,000	**বাদ সন্দেহজনক**	
		ঋণ পুঁজি 650	
অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	**12,350**	
অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰ ভাড়া	3,000		

		বাদ, দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি 227	12,123
		অগ্রিম প্রদত্ত দৰমহা	5,000
		উপার্জিত দস্তুৰি	1,500
		বেংকৰ জমা	5,000
		নগদ জমা	4,000
		সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
	56,123		56,123

পৰবৰ্ত্তী বছৰত এই বাট্টাৰ পৰিমাণ দেনাদাৰৰ ওপৰত ধাৰ্য্য কৰা বাট্টা পুঁজি হিচাপলৈ স্থানান্তৰ কৰিব লাগে। এই বাট্টা পুঁজিৰ হিচাপ সন্দেহজনক পুঁজিৰ হিচাপৰ নিচিনাকৈ গণ্য কৰি লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

10·11 মেনেজাৰৰ দস্তুৰি (Manager's Commission)

ব্যৱসায়ৰ মেনেজাৰক কেতিয়াবা কোম্পানীৰ প্ৰকৃত লাভৰ ওপৰত দস্তুৰি দিয়া হয়। মেনোজাৰৰ দস্তুৰি বাদ দিয়াৰ আগৰ প্ৰকৃত লাভৰ ওপৰত বা বাদ দিয়াৰ পিছৰ প্ৰকৃত লাভৰ ওপৰত এটা নিৰ্দ্দিষ্ট হাৰত ইয়াক গণনা কৰা হয়। উপৰোক্ত তথ্যৰ অবিহনে দস্তুৰিৰ পৰিমাণ এক নিৰ্দ্দিষ্ট হাৰত বাদ দিয়াৰ আগৰ প্ৰকৃত লাভৰ ওপৰত ধাৰ্য্য কৰা হয়।

ধৰা হ'ল দস্তুৰী বাদ পূৰ্বে ব্যৱসায়ৰ প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 110 টকা। যদি মেনেজাৰৰ দস্তুৰী বাদ দিয়াৰ আগতে 10% হাৰত দস্তুৰি লাভ কৰে, তেতিয়া মেনেজাৰৰ দস্তুৰি তলত দিয়া ধৰণে গণনা কৰা হয়।

$= 110$ টকা $\times \frac{10}{110}$

$= 110$ টকা

মেনেজাৰৰ দস্তুৰি বাদ দিয়াৰ পিছৰ লাভৰ ওপৰত যদি দস্তুৰি পায় তেতিয়া দস্তুৰি গণনা কৰা হ'ব ঃ

$= \text{দস্তুৰি বাদ দিয়াৰ আগৰ প্ৰকৃত লাভ} \times \frac{\text{দস্তুৰি হাৰ}}{100 + \text{দস্তুৰি হাৰ}}$

$$= 110 \times \frac{10}{110} = 10$$

মেনেজাৰক দিবলগীয়া দস্তুৰিৰ বাবে সংযোজন প্ৰবিষ্টি হিচাপত বহীত তলত দিয়া ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰা হয়।

লাভ-লোকচান হিচাপ - ডেঃ

মেনেজাৰৰ দস্তুৰি হিচাপলৈ

আমি আকৌ আগৰ উদাহৰণটোকে ধৰি লৈ অংকিতৰ মেনেজাৰৰ দস্তুৰি 107 হাৰত গণনা কৰিম। লাভ-লোকচান নিৰ্ধাৰণ কৰোতে মন কৰিবা যদি -

(i) প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ দস্তুৰি বাদ দিয়াৰ আগতে।

(ii) লাভৰ পৰিমাণ দস্তুৰি বাদ দিয়াৰ পিছত।

অংকিতৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেবিট **ক্ৰেডিট**

খৰচ/লোকচান	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়	75,000	বিক্ৰী	1,25,000
মজুৰি 8,000		সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি 500	8,500		
মুঠ লাভ, আগলৈ	56,500		
	1,40,000		1,40,000
দৰমহা 25,000		মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	56,500
যোগ অগ্ৰীম প্ৰদত্ত দৰমহা 5,000	20,000		
ভৱনৰ ভাড়া	153,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি 5,000	
অৱক্ষয় আচবাবৰ	1,500	যোগ উপাৰ্জিত দস্তুৰি 1,500	6,500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 4,500			
যোগ অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,500	7,000		

সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	650		
দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি	227		
মেনেজাৰৰ দস্তুৰি	**2,062**		
প্ৰকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	**18,561**		
	63,000		63,000

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্ৰ

2005 **চনৰ** 31 **মাৰ্চত**

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি		
মূলধন	12,000		আচবাব	15,000	
যোগ ঃ প্ৰকৃত			বাদ অৱক্ষয়	(1,500)	13,500
লাভ	18,561	30,561	চলিত সম্পত্তি		
অনাচলিত দেনা			দেনাদাৰ	15,500	
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		5,000	বাদ ঃ পুনৰ		
চলিত দেনা আৰু পুঁজি			অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,500	
পাওনাদাৰ		15,000		13,000	
			বাদঃ সন্দেহজনক		
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		500	ঋণ পুঁজি	(650)	
অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া		3,000		12,350	
			বাদঃ দেনাদাৰৰ		
অপ্ৰদত্ত মেনেজাৰৰ দস্তুৰি		**2,062**	বাট্টা পুজি	(227)	12,123
			অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা		5,000
			উপাৰ্জিত দস্তুৰি		1,500
			বেংকৰ জমা		5,000
			নগদ জমা		4,000
			সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
		56,123			56,123

(ii) অংকিতৰ ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্রেঃ

খৰচ/লোকচান		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/লাভ		টকাৰ পৰিমাণ
ক্রয়		75,000	বিক্রী		1,25,000
মজুৰি	8,000		সামৰণী মজুত পণ্য		15,000
যোগ ঃ অপ্রদত্ত মজুৰি	500	8,500			
মুঠ লাভ, আগলৈ		56,500			
		1,40,000			1,40,000
			মুঠ লাভ –		56,500
দৰমহা	25,000		প্রাপ্ত দস্তুৰি	5,000	
বাদ অগ্রিম প্রদত্ত			যোগ উপার্জিত		
দৰমহা	5,000	20,000	দস্তুৰি	1,500	
ভৱনৰ ভাড়া		13,000			6,500
আচবাবৰ অৱক্ষয়		1,500			
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,500				
যোগ, অতিৰিক্ত					
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,500	7,000			
সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি		650			
দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি		227			
মেনেজাৰৰ দস্তুৰি		**1,875**			
প্রকৃত লাভ (অংকিতৰ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		**18,748**			
		63,000			63,000

অংকিতৰ উদ্বৃত্ত পত্র

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মালিকৰ পুঁজি			অনাচলিত সম্পত্তি আচবাব	15,000	
মূলধন	12,000		বাদ অৱক্ষয়	(1,500)	13,500
যোগ ঃ প্রকৃত লাভ	18,748	30,748			

অনাচলিত দেনা	5,000	চলিত সম্পত্তি	
দীৰ্ঘকালীন ঋণ		দেনাদাৰ (15,500)	
চলিত দেনা আৰু পুঁজি		বাদ ঃ পুনৰ অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,500	
পাওঁনাদাৰ	15,000	13,000	
অপ্ৰদত্ত মজুৰি	500	বাদঃ সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি (650)	
অগ্ৰীম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া	3,000	12,350	
অপ্ৰদত্ত মেনেজাৰৰ দস্তুৰি	1,875	বাদঃ দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি (227)	12,123
		অগ্ৰিম প্ৰদত্ত দৰমহা	5,000
		উপাৰ্জিত দস্তুৰি	1,500
		বেংকৰ জমা	5,000
		নগদ জমা	4,000
		সামৰণী মজুত পণ্য	15,000
	56,123		**56,123**

10·12 মূলধনৰ ওপৰত সুদ

কেতিয়াবা ব্যৱসায়ৰ মালিকে বিনিয়োগ কৰা মূলধনৰ ওপৰত সুদ ল'ব পাৰে। ব্যৱসায়ত মূলধনৰ ওপৰত সুদ ধাৰ্য্য কৰি বাদ দিয়াৰ পিছত কিমান লাভ উপাৰ্জন হ'ল সেইটো জানিবলৈ তেওঁ বিচাৰিব পাৰে। এনে পৰিস্থিতিত এক নিৰ্দ্দিষ্ট সুদৰ বিত্তীয় হাৰত বছৰটোৰ আৰম্ভণি মূলধনৰ ওপৰত সুদ গণনা কৰা হয়। যদি কেতিয়াবা বিত্তীয় বছৰটোত ব্যৱসায়ত নতুনকৈ, অতিৰিক্ত মূলধন গটোৱা হয়, তেতিয়া নতুনকৈ গটোৱা তৰিখৰ পৰা এই সুদ গণনা কৰা হয়। উক্ত পৰিমাণৰ সুদ ব্যৱসায়ৰ বাবে লোকচান হিচাপে গন্য কৰা হয়। তেনে ক্ষেত্ৰত তলত দিয়া জাবেদা প্ৰবিষ্টিৰ সহায়ত হিচাপৰ বহীত অন্তৰ্ভু ক্ত কৰি লিপিবদ্ধ কৰা হয় -

মূলধনৰ ওপৰত সুদ হিচাপ - ডেঃ

মূলধন হিচাপলৈ

চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ সময়ত এই সুদ লোকচান হিচাপে ধৰি লৈ লাভ-লোকচান

হিচাপৰ ডেবিট পক্ষৰ দিশত দেখুওৱা হয় আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰত মূলধন হিচাপৰ লগত যোগ কৰি দেখুওৱা হয়।

ধৰি লোৱা হ'ল অংকিতে তেওঁৰ মূলধনৰ ওপৰত 5% হাৰত সুদ ল'ব। ইয়াৰ কাৰণে 600 টকাৰ জাবেদা প্ৰবিষ্টি তলত উল্লেখ কৰাৰ ধৰণে লিপিবদ্ধ কৰিব লাগিব।

মূলধনৰ ওপৰত সুদ হিচাপ	ডেঃ 600	
মূলধন হিচাপলৈ		600

ইয়াৰ ফলত প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 600 টকা হ্ৰাস পাব। এই হ্ৰাস পোৱা লাভৰ পৰিমাণখিনি উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ মূলধনৰ লগত যোগ কৰা হয়। কিন্তু যেতিয়া মূলধনৰ ওপৰত ধাৰ্য্য কৰা সুদৰ পৰিমাণ মূলধনৰ লগত যোগ কৰা হয়, তেতিয়া এই হ্ৰাস হোৱা পৰিমাণ পুনৰ যোগ হয়, তলত দেখুৱাৰ দৰে ঃ-

মূলধন	12,000 টকা
যোগঃ প্ৰকৃত লাভ	17,961 টকা
	29,961 টকা
যোগ ঃ মূলধনৰ ওপৰত সুদ	600 টকা
	30, 561 টকা

কি বুজিলা চোৱা

শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি ☑ চিহ্নৰে চিহ্নিত কৰা ঃ

1. **তলত দিয়া তথ্যসমূহ ৰাহুলৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা অনা হৈছে।**

দেনাদাৰ	80,000 টকা
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,000 টকা
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	4,000 টকা

সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে 1,000 টকাৰ পুঁজি গঠন কৰিব লাগে। কোনখিনি টকাৰ পৰিমাণক লাভ-লোকচান হিচাপত ডেবিট/ক্ৰেডিট কৰিব লাগিব

(a) 5,000 টকা (ডেবিট)(b) 3,000 টকা (ডেবিট)

(c) 1,000 টকা (ক্ৰেডিট) (b) কোনোটোৱে নহয়।

2. **যদি এমাহৰ ঘৰভাড়া এতিয়াও আদায় দিবলগীয়া হৈ আছে, সংযোজন প্ৰবিষ্টি হ'ব ঃ**

(a) অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া হিচাপ ডেবিট আৰু ঘৰভাড়া হিচাপ ক্ৰেডিট কৰিব লাগে।

(b) লাভ-লোকচান হিচাপ ডেবিট আৰু ঘৰভাড়া হিচাপ ক্ৰেডিট কৰা হয়।

(c) ঘৰভাড়া হিচাপ ডেবিট আৰু লাভ-লোকচান হিচাপক ক্ৰেডিট কৰা হয়।

(d) ঘৰভাড়া হিচাপ ডেবিট আৰু অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া হিচাপ ক্ৰেডিট কৰা হয়।

3. **যদি ঘৰভাড়াৰ বাবদ 2,000 টকা আগতীয়াকৈ লোৱা হয়। সংযোজন প্ৰবিষ্টি দিব লাগিব ঃ**

(a) লাভ-লোকচান হিচাপৰ ডেবিট আৰু ঘৰভাড়া হিচাপ ক্ৰেডিট কৰিব লাগে।

(b) ঘৰভাড়া হিচাপ ডেবিট আৰু অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া হিচাপ ক্ৰেডিট কৰা হয়।

(c) অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া হিচাপ ডেবিট আৰু ঘৰভাড়া হিচাপৰ ক্ৰেডিট কৰা হয়।

(d) ওপৰৰ এটাও নহয়।

4. **যদি 2005 চনৰ 1 এপ্ৰিলত আৰম্ভণি মূলধনৰ পৰিমাণ আছিল 50,000 টকা, আৰু 2006 চনৰ 1 জানুৱাৰীত অতিৰিক্ত ভাবে যোগান ধৰা মূলধনৰ পৰিমাণ 10,000 টকা, মূলধনৰ ওপৰত 10% হাৰত বছৰি সুদ ধাৰ্য্য কৰিলে। 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত লাভ-লোকচান হিচাপত মূলধনৰ ওপৰত সুদ দেখুৱাব লাগিব**

(a) 5,250 টকা (b) 6,000 টকা

(c) 4,000 টকা (d) 3,000 টকা

5. **যদি বীমা কিস্তিৰ বাবদ 1,000 টকা প্ৰদান কৰা হয় আৰু অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা কিস্তিৰ পৰিমাণ 300 টকা হয়। লাভ-লোকচান হিচাপত বীমা কিস্তিৰ বাবদ টকাৰ পৰিমাণ দেখুওৱা হয় ঃ-**

(a) 1,300 টকা (b) 1,000 টকা

(c) 300 টকা (d) 700 টকা

সংযোজন	সংযোজন প্ৰবিষ্টি	ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপত ব্যৱস্থাৱলী	উদ্বৃত্ত পত্ৰত ব্যৱস্থাৱলী
1. সামৰণী মজুত	সামৰণী মজুত হিচাপ - ডেঃ ক্ৰয় হিচাপলৈ	ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপৰ ক্ৰেডিটৰ ফালে দেখুওৱা হয়।	সম্পত্তিৰ দিশত দেখুওৱা হয়
2. অপ্ৰদত্ত ব্যয়	সংশ্লিষ্ট ব্যয় হিচাপ - ডেঃ অপ্ৰদত্ত ব্যয় হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত সংশ্লিষ্ট ব্যয়ৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।	দেনা দিশত দেখুওৱা হয়।
3. অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় হিচাপ - ডেঃ সংশ্লিষ্ট ব্যয় হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত সংশ্লিষ্ট আয়ৰ লগত বিয়োগ কৰা হয়।	সম্পত্তিৰ দিশত দেখুওৱা হয়।
4. আয় উপাৰ্জিত কিন্তু পোৱা হোৱা নাই	উপাৰ্জিত আয় হিচাপ - ডেঃ সংশ্লিষ্ট আয় হিচাপলৈ	ক্ৰেডিট দিশত সংশ্লিষ্ট আয়ৰ লগত যোগ কৰা হয়।	সম্পত্তিৰ দিশত দেখুওৱা হয়।
5. অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়	সংশ্লিষ্ট আয় হিচাপ - ডেঃ অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয় হিচাপলৈ	ক্ৰেডিট দিশত সংশ্লিষ্ট আয়ৰ পৰা বাদ দিয়া হয়।	দেনা দিশত দেখুওৱা হয়।
6. অৱক্ষয়	অৱক্ষয় হিচাপ - ডেঃ সম্পত্তি হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	সম্পত্তিৰ মূল্যৰ পৰা বিয়োগ কৰা হয়।
7. সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	লাভ-লোকচান হিচাপ - ডেঃ সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	দেনাদাৰৰ পৰা বাদ দি দেখুওৱা হয়।
8. দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি	লাভ-লোকচান হিচাপ - ডেঃ দেনাদাৰৰ ওপৰত প্ৰকৃত বাট্টা পুঁজি হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	দেনাদাৰৰ পৰা বিয়োগ কৰি দেখুওৱা হয়
9. মেনেজাৰৰ দস্তুৰী	মেনেজাৰৰ দস্তুৰী হিচাপ - ডেঃ অপ্ৰদত্ত দস্তুৰী হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	দেনা দিশত দেখুওৱা হয়।
10. মূলধনৰ ওপৰত সুত	মূলধনৰ ওপৰত সুত হিচাপ - ডেঃ মূলধন হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	মূলধনৰ লগত সংযোগ কৰি দেখুওৱা হয়।
11. অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ - ডেঃ দেনাদাৰৰ হিচাপলৈ	ডেবিট দিশত দেখুওৱা হয়।	দেনাদাৰৰ পৰা বাদ দি দেখুওৱা হয়।

উদাহৰণ-1

তলত দিয়া উদ্বৃত্তসমূহৰ পৰা ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত উদ্বৃত্ত প্ৰস্তুত কৰা

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আহৰণ	6,300	মূলধন	1,50,000
বেংকত জমা	13,870	প্ৰাপ্ত বাট্টা	2,980
প্ৰাপ্য বিল	1,860	ঋণ	15,000
ঋণ আৰু ভৱন	42,580	ক্ৰয়-বিক্ৰয়	1,450
আচবাব	5,130	বিক্ৰী	2,81,500
প্ৰদত্ত বাট্টা	3,960	সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	4,650
বেংকৰ ভৰণি	100	পাওনাদাৰ	18,670
দৰমহা	6,420		
ক্ৰয়	1,99,080		
মজুত (আৰম্ভণী)	60,220		
বিক্ৰী ফিৰৎ	1,870		
ক্ৰয়জনিত পৰিবহন	5,170		
ঘৰভাড়া আৰু কৰ-কাটল আদি	7,680		
সাধাৰণ খৰছ	3,630		
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	31,640		
দেনাদাৰ	82,740		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,250		
বীমা	750		
	4,74,250		4,74,250

সংযোজন ঃ

(1) সামৰণী মজুত পণ্য 70,000 টকা

(2) দেনাদাৰৰ ওপৰত 10% হাৰত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবে পুঁজি ৰাখিব লাগে।

(3) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 50 টকা

(4) অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া 150 টকা

সমাধান ঃ

ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	60,220	বিক্ৰী 2,81,500	
ক্ৰয় - 1,99,080 বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ - 1,450 (-)	1,97,630	বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ 1,870	2,79,630
		সামৰণী মজুত পণ্য	70,000
ক্ৰয়জনিত পৰিবহন	5,170		
মুঠ লাভ, আগলৈ	86,610		
	3,49,630		3,49,630
প্ৰদত্ত বাট্টা	3,960	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	86,610
বেংকৰ ভৰণি	100	প্ৰাপ্ত বাট্টা	2,980
দৰমহা	6,420		
ঘৰভাড়া আৰু কৰ-কাটল 7,680 যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত ভাড়া 150	7,830		
সাধাৰণ খৰচ	3,630		
বীমা - 750 বাদ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা - (50)	700		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1250 যোগ ঃ নতুন অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ পুঁজি 8,274 9,524 বিয়োগ ঃ পুৰণি অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি (4,650)	4,874		
অপ্ৰদত্ত ঋণৰ ওপৰত সুদ	900		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	61,176		
	89,590		89,590

উদ্বৃত্ত পত্ৰ

31 মাৰ্চ 2005 চনত

দেনা	টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ	18,670	বেংকত জমা	13,870
ঋণ 15,000		দেনাদাৰ 82,740	
যোগ ঃ ঋণৰ ওপৰত		বাদ নতুন অনুদ্ধাৰণীয়	
অপ্ৰদত্ত সুত 900	15,900	ঋণ পুঁজি (8,274)	74,466
অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া	150	প্ৰাপ্য বিল	1,860
মূলধন 1,50,000		ভূমি আৰু ভৱন	42,580
যোগ, প্ৰকৃত লাভ 61,176		আচবাব	5,130
2,11,176		কল-কব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	31,640
বাদ/আহৰণ 6,300	2,04,876	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা	50
		সামৰণী মজুত	70,000
	2,39,596		**2,39,596**

উদাহৰণ - 2

যোগিতাৰ হিচাপ বহীৰ পৰা 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত নিম্নলিখিত উদ্বৃত্তসমূহ অনা হৈছে।

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
নগদ হাতে জমা	540	বিক্ৰী	98,780
বেংকত জমা	2,630	ক্ৰয় ফিৰৎ	500
ক্ৰয়	40,675	মূলধন	62,000
বিক্ৰৎ ফিৰৎ	680	পাওনাদাৰ	6,300
মজুৰি	8,480	ঘৰভাড়া	9,000
ইন্ধন আৰু শক্তি	4,730		
বিক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	3,200		
ক্ৰয়জনিত পৰিবহন	2,040		

আৰম্ভণী মজুত পণ্য	5,760		
ভৱন	32,000		
মুক্ত ভূমি	10,000		
যন্ত্ৰপাতি	20,000		
দৰমহা	15,000		
পেটেণ্ট	7,500		
সাধাৰণ খৰচ	3,000		
বীমা	600		
আহৰণ	5,245		
দেনাদাৰ	14,500		

(5) ঋণৰ ওপৰত 6% হাৰত সুদ দেয়।

নিম্নলিখিত সংযোজনসমূহ অন্তৰ্ভুক্ত কৰি 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু সেই তাৰিখত উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

(a) 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত মজুত পণ্য আছিল 6,800 টকা।

(b) যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত 10% আৰু পেটেণ্টৰ ওপৰত 20% অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

(c) 2005 চনৰ মাৰ্চ মাহৰ অপ্ৰদত্ত দৰমহাৰ পৰিমাণ 1,500 টকা।

(d) 2006 চনৰ 30 চেপ্তেম্বৰত অন্ত পৰিবলীয়া এখন বীমা পলিচিৰ 170 টকাৰ কিস্তিৰ ধন বীমাৰ লগত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

(e) অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ Rs. 725 টকা আৰু সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে 5% হাৰত দেনাদাৰৰ ওপৰত পুঁজি গঠন কৰিব লাগে।

(f) প্ৰাপ্য ঘৰভাড়া 1,000 টকা।

সমাধান ঃ

যোগিতাৰ বহীত -
ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত শেষ হোৱা বছৰটোৰ বাবে

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	5,760	বিক্ৰী 98,780	
ক্ৰয় 40,675		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ 680	98,100
বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ - 500	40,175		
মজুৰি	8,480	সামৰণী মজুত পণ্য	6,800
ইন্ধন আৰু শক্তি	4,730		
ক্ৰয়জনিত পৰিবহন	2,040		
মুঠ লাভ, আগলৈ	43,715		
	1,04,900		1,04,900
দৰমহা 15,000			
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা 1,500	16,500	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	43,715
		ঘৰভাড়া 9,000	
পৰিবহণ	3,200	যোগঃ উপাৰ্জিত	
সাধাৰণ খৰচ	3,000	আয় 1,000	10,000
বীমা 600			
বাদঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 85	515		
অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 725			
যোগ ঃ সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি 689	1,414		
অৱক্ষয় যন্ত্ৰপাতি 2,000			
পেটেণ্ট 1,500	3,500		
প্ৰকৃত লাভ (মুলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	25,586		
	53,715		53,715

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত উদ্বৃত্ত পত্ৰ

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ		6,300	নগদ জমা		540
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		1,500	বেংক জমা		2,630
মূলধন	62,000		বিভিন্ন দেনাদাৰ	14,500	
যোগ, প্ৰকৃত লাভ			বাদ; অতিৰিক্ত		
	25,586		অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	(725)	
	87,586			13,775	
বাদ, আহৰণ	5,245	82,341	বিয়োগঃ সন্দেহজনক		
			অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	(689)	13,086
			অগ্ৰিম বীমা		85
			মজুত পণ্য		6,800
			উপাৰ্জিত ঘৰ ভাড়া		1,000
			মুক্ত ভূমি		10,000
			ভৱন		32,000
			যন্ত্ৰপাতি	20,000	
			বিয়োগ অৱক্ষয়	(2,000)	18,000
			পেটেণ্ট	7,500	
			বাদঃ অৱক্ষয়	1,500	6,000
		90,141			**90,141**

উদাহৰণ-3

শ্ৰী আৰ লালৰ বহীৰ পৰা 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত তলত দিয়া উদ্বৃত্তসমূহ লোৱা হৈছিল ঃ

হিচাপ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ
মূলধন	1,00,000	ঘৰ ভাড়া (ক্ৰে)	2,100

আহৰণ	17,600		
ক্ৰয়	80,000	বিক্ৰীৰ বাবে	
বিক্ৰী	1,40,370	ৰেলগাড়ীৰ ভাড়া	16,940
ক্ৰয় ফিৰৎ	2,820	ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	2,310
মজুত (1 এপ্ৰিল, 2004 চনৰ)	11,460	কাৰ্যালয়ৰ ব্যয়	1,340
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,400	ছপা-সামগ্ৰী	660
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	3,240	ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	820
(1 এপ্ৰিল, 2004 চনৰ)		বিভিন্ন দেনাদাৰ	62,070
কৰ আৰু বীমা	1,300	বিভিন্ন পাওনাদাৰ	18,920
বাট্টা (ক্ৰেঃ)	190	বেংক জমা	12,400
প্ৰাপ্য বিল	1,240	নগদ জমা	2,210
বিক্ৰী ফিৰৎ	4,240	কাৰ্যালয়ৰ আচবাব	3,500
মজুৰি	6,280	দৰমহা আৰু দস্তুৰি	9,870
ভৱন	25,000	সংযোজন ভৱন	7,000

তলৰ সংযোজনসমূহ বিবেচনা কৰি 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

(i) পুৰণি ভৱনৰ বাবে অৱক্ষয় 625 টকা আৰু অতিৰিক্ত ভৱনৰ বাবে 2% আৰু কাৰ্যালয়ৰ আচবাবৰ বাবে 5% অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰা।

(ii) অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপে অতিৰিক্ত 570 টকা বাদ দিব লাগে।

(iii) দেনাদাৰৰ ওপৰত 6% হাৰত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ বৃদ্ধি কৰিব লাগে।

(iv) 2005 চনৰ 31 মাৰ্চলৈ অপ্ৰদত্ত দৰমহাৰ পৰিমাণ 570 টকা।

(v) 2005 চনৰ 31 মাৰ্চলৈ প্ৰাপ্য ঘৰভাড়াৰ পৰিমাণ 200 টকা।

(vi) মূলধনৰ ওপৰত 5% হাৰত সুদ ধাৰ্য্য কৰা।

(vii) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 240 টকা।

(viii) 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত মজুত সামগ্ৰীৰ মূল্য 14,290 টকা।

সমাধান ঃ

শ্ৰী আৰ লালৰ বহীত ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2005 চনৰ 31 মাৰ্চ তাৰিখে শেষ হোৱা বছৰটোৰ

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	11,460	বিক্ৰী 1,40,370	
ক্ৰয় - 80,000		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ	
বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ- (2,820)	77,180	(4,240)	1,36,130
ক্ৰয় পৰিবহন	2,310		
মজুৰি	6,280	সামৰণী মজুত পণ্য	14,290
মুঠ লাভ, আগলৈ	53,190		
	1,50,420		1,50,420
বিক্ৰীৰ বাবে ৰেলগাড়ীৰ ভাড়া	16,940	মুঠ লাভ	53,190
কাৰ্যালয়ৰ খৰচ	1,340		
ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	820	ঘৰভাড়া 2,100	
ছপা আৰু মনোহাৰী সামগ্ৰী	660	যোগঃ উপাৰ্জিত	
দৰমহা আৰু দস্তুৰি 9,870		ঘৰ ভাড়া 200	2,300
যোগঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা 570	10,440	বাট্টা	190
কৰ আৰু বীম 1,300			
বাদঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা (240)	1,060		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,400			
যোগ ঃ অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 570			
যোগ ঃ সন্দেহজনক ঋণ 3,690			
5,660			
বাদঃ পুৰণি অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি 3,240	2,420		
মূলধনৰ ওপৰত সুদ	5,000		
ভৱনৰ অৱক্ষয়	625		
অতিৰিক্ত ভৱনৰ অৱক্ষয়	140		
আচবাবৰ অৱক্ষয়	175		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	16,060		
	55,680		55,680

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত উদ্বৃত্ত পত্ৰ

দেনা	টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
বিভিন্ন পাওনাদাৰ	18,920	বেংকত জমা	12,400
অপ্ৰদত্ত দৰমহা	570	নগদ জমা	2,210
মূলধন 1,00,000		প্ৰাপ্য বিল	1,240
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ 16,060		দেনাদাৰ 62,070	
যোগ ঃ মূলধনৰ ওপৰত সুদ 5,000		বাদ ঃ অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ (570)	
1,21,060		61,500	
বাদঃ আহৰণ (17,600)	1,03,460	বাদ ঃ সন্দেহজনক পুঁজি (নতুন) (3,690)	57,810
		উপাৰ্জিত ঘৰ ভাড়া	200
		অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা	2,40
		ভৱন 25,000	
		বাদ ঃ অৱক্ষয় (625)	24,375
		অতিৰিক্ত ভৱন 7,000	
		বাদ ঃ অৱক্ষয় (140)	6,860
		কাৰ্যালয়ৰ আচবাব 3,500	
		বাদঃ অৱক্ষয় (175)	3,325
		সামৰণী মজুত	14,290
	1,22,950		1,22,950

উদাহৰণ - 4

2006 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে M/s মোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ এখন ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু সেই তাৰিখতে প্ৰয়োজনীয় জাবেদা প্ৰবিষ্টি লিখা আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত	24,000	বিক্ৰী	4,00,000
ক্ৰয়	1,60,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,000
নগদ জমা	16,000	মূলধন	150,000
বেংক জমা ধন	32,000	পাওনাদাৰ	64,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	4,000	প্ৰদেয় বিল	20,000
মজুৰি	22,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	4,000
ইন্ধন আৰু শক্তি	18,000		
ক্ৰয় পৰিবহন	6,000		
বীমা	8,000		
ভৱন	1,00,000		
কল	80,000		
পেটেণ্ট	30,000		
দৰমহা	28,000		
আচবাৱ	12,000		
আহৰণ	18,000		
ঘৰভাড়া	2,000		
দেনাদাৰ	80,000		
	6,40,000		6,40,000

সংযোজন ঃ

(a) অপ্ৰদত্ত দৰমহা 12,000 টকা

(b) অপ্ৰদত্ত মজুৰি 6,000 টকা

(c) উপাৰ্জিত দস্তুৰি 2,400 টকা

(d) ভৱনৰ ওপৰত অৱক্ষয় 5% আৰু কলৰ ওপৰত 3% ধাৰ্য্য কৰা

(e) অগ্ৰিম প্ৰদান কৰা বীমা 700 টকা

(f) সামৰণী মজুত পণ্য 12,000 টকা

সমাধান ঃ

মোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ বহীত
জাবেদা প্ৰবিষ্টি

তাৰিখ	বিৱৰণ		খঃ পৃষ্ঠা	ডেবিট টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট টকাৰ পৰিমাণ
2005 31 মাৰ্চ	দৰমহা হিচাপ মজুৰি হিচাপ অপ্ৰদত্ত দৰমহা হিচাপলৈ অপ্ৰদত্ত মজুৰি হিচাপলৈ (2006 চনৰ 31 মাৰ্চত অপ্ৰদত্ত দৰমহা আৰু মজুৰি টকাৰ পৰিমাণ)	ডে. ডে.		12,000 6,000	 12,000 6,000
31 মাৰ্চ	অগ্ৰিম বীমা হিচাপ বীমা হিচাপলৈ (আগতীয়াকৈ প্ৰদান কৰা বীমা)	ডে.		1,400	 1,400
31 মাৰ্চ	উপাৰ্জিত দস্তুৰি হিচাপ দস্তুৰি হিচাপলৈ (দস্তুৰি উপাৰ্জিত কিন্তু পোৱা নাই)	ডে.		2,400	 2,400
31 মাৰ্চ	অৱক্ষয় হিচাপ ভৱন হিচাপলৈ কল হিচাপলৈ (ভৱন আৰু কল ওপৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য)	ডে.		7,400	 5,000 2,400
31 মাৰ্চ	লাভ-লোকচান হিচাপ মূলধন হিচাপলৈ (প্ৰকৃত লাভ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	ডে.		1,23,700	 1,23,700

মোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ বহীত
ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2006 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়		টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণি মজুত পণ্য		24,000	বিক্ৰী	4,00,000	
ক্ৰয় -	1,60,000		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ	4,000	
বাদ ঃ ফিৰৎ -	(2,000)				3,96,000
মজুৰি	22,000	1,58,000	সামৰণী মজুত পণ্য		12,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি	6,000				
		28,000			
ইন্ধন আৰু শক্তি		18,000			
ক্ৰয় পৰিবহন		6,000			
মুঠ লাভ, আগলৈ		1,74,000			
		4,08,000			4,08,000
দৰমহা	28,000				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা	12,000		মুঠ লাভ, আগৰ পৰা		
		40,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	4,000	
বীমা	8,000		যোগঃ উপাৰ্জিত		
বাদঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা	700		দস্তুৰি	2,400	6,400
		7,300			
ঘৰভাড়া		2,000			
ভৱনৰ ওপৰত অৱক্ষয়		5,000			
কলৰ পৰা		2,400			
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		1,23,700			
		1,80,400			1,80,400

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 31 মাৰ্চ 2005 চনত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি	টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ		64,000	নগদ জমা	16,000
প্ৰদেয় বিল		20,000	বেংক জমা	32,000
মূলধন	1,50,000		ভৱন	95,000
যোগ, প্ৰকৃত লাভ	1,23,700		কল	77,600
			পেটেণ্ট	30,000
	2,73,700		দেনাদাৰ	80,000
বাদ, আহৰণ	(18,000)	2,55,700	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা	700
		12,000	উপাৰ্জিত দস্তুৰি	2,400
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		6,000	আচবাব	12,000
অপ্ৰদত্ত মজুৰি			সামৰণী মজুত পণ্য	12,000
		3,57,700		3,57,700

উদাহৰণ - 5

তলত দিয়া তথ্যসমূহ মেছাৰ্ছ ৰনথীৰ পৰিবহণ নিগমৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	40,000	মূলধন	2,70,000
ঘৰ ভাড়া	2,000	পাওনাদাৰ	50,000
কল আৰু যন্ত্ৰপাতি	1,20,000	প্ৰদেয় বিল	50,000
ভূমি আৰু ভৱন	2,55,000	ঋণ (ধাৰ)	1,10,000
শক্তি	3,500	বাট্টা	1,500
ক্ৰয়	75,000	বিক্ৰী	1,50,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	2,500	অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	1,000
টেলিগ্ৰাম আৰু ডাক	400	সাধাৰণ সঞ্চিত পুঁজি	50,000
মজুৰি	4,500		
দৰমহা	2,500		
বীমা	3,200		
বাট্টা	1,000		
মেৰামতি আৰু নবীকৰণ	2,000		

আইনী মাচুল	700		
ব্যৱসায়ী দেনাদাৰ কৰ	1,200		
বিনিয়োগ	75,000		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	65,000		
ব্যৱসায়ীক খৰচ	2,000		
দস্তুৰি	4,500		
যাতায়ত খৰচ	1,250		
আহৰণ	1,230		
	20,020		
	6,82,500		6,82,500

সংযোজন ঃ

1. বছৰটোৰ সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 35,500 টকা।
2. কল আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত 5% হাৰত আৰু ভূমি আৰু ভৱনৰ ওপৰত 6% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰা।
3. আহৰণৰ ওপৰত 6% হাৰত আৰু ঋণৰ ওপৰত 5% হাৰত সুদ ধাৰ্য্য কৰা।
4. বিনিয়োগৰ ওপৰত 4% হাৰত সূদ ধৰিব লাগে।
5. অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,500 টকা হৈছে আৰু দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবদ পুঁজি ৰাখিব লাগে।
6. দেনাদাৰক 2% হাৰত বাট্টা প্ৰদান কৰিব লাগে।
7. অপ্ৰদত্ত দৰমহা 200 টকা।
8. অপ্ৰদত্ত মজুৰি 100 টকা।
9. অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 500 টকা।

2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে তুমি ক্রয়-বিক্রয় হিচাপ, লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা

ৰনবীৰ পৰিবহণ নিগমৰ বহীত
ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

সমাধান ঃ

ডেঃ ক্রেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	40,000	বিক্ৰী 1,50,000	
ক্রয়	75,000	বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ 2,500	1,47,500
মজুৰি 4,500			
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি 100	4,600	সামৰণী মজুত পণ্য	35,500
শক্তি	3,500		
মুঠ লাভ, আগলৈ	59,900		
	1,83,000		1,83,000
ঘৰ ভাড়া	2,000		
টেলিগ্ৰাম আৰু ডাক	400	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	59,900
দৰমহা 2,500		বিনিয়োগৰ ওপৰত অপ্ৰদত্ত	
যোগ অপ্ৰদত্ত দৰমহা 200	2,700	সুদ	2,600
বীমা 3,200		বাট্টা	1,500
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত (500)	2,700	আহৰণৰ ওপৰত সুদ	1,200
বাট্টা	1,000		
মেৰামতি আৰু নবীকৰণ	2,000		
আইনী মাচুল	700		
ব্যৱসায়ীক কৰ	1,200		
ব্যৱসায়ীক খৰচ	4,500		
ঋণৰ ওপৰত অপ্ৰদত্ত সুদ	5,500		
দস্তুৰি	1,250		
যাতায়তৰ খৰচ	1,230		
দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা	1,450		
কল আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত অৱক্ষয়	6,000		
ভূমি আৰু ভৱনৰ অৱক্ষয়	15,300		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 2,000			
যোগ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋণ 2,500			
যোগ ঃ নতুন পুঁজি 3,553			
8,053			
বাদ ঃ পুৰণি পুঁজি (1,000)	7,053		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধনৰ হিচাপলৈ)	10,217		
	65,200		65,200

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 31 মাৰ্চ 2005 চনত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ		50,000	দেনাদাৰ	75,000	
প্ৰদেয় বিল		50,000	বাদ ঃ অতিৰিক্ত		
ধাৰ (ঋণ)	1,10,000		অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	(2,500)	
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত সুদ	5,500	1,15,500		72,500	
		50,000	বাদ ঃ বাট্টা	(1,450)	
সাধাৰণ পুঁজি				71,050	
মূলধন	2,70,000		বাদ ঃ নতুন পুঁজি	(3,553)	67,497
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	10,217		বিনিয়োগ		65,000
	2,80,217		বিনিয়োগৰ অপ্ৰদত্ত সুদ		2,600
			অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা		500
বাদ ঃ আহৰণ	20,020				
	2,60,197		কল আৰু যন্ত্ৰপাতি		1,14,000
বাদ ঃ আহৰণ সুদ	1,200	2,58,997	ভূমি আৰু ভৱন		2,39,700
		200	সামৰণি মজুত		35,500
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		100			
অপ্ৰদত্ত মজুৰি					
		5,24,797			5,24,797

উদাহৰণ-*6*

মেছাৰ্চ কেশৱ ব্ৰাদাৰ্চৰ বহীৰ পৰা তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰ লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে তোমালোকে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
কল আৰু যন্ত্ৰপাতি	1,30,000	বিক্ৰী	3,00,000
দেনাদাৰ	50,000	ক্ৰয়- ফিৰৎ	2,500
সুদ	2,000	পাওনাদাৰ	2,50,000
মজুৰি	1,200	প্ৰদেয় বিল	70,000

দৰমহা	2,500		
ক্রয় পৰিবহণ	500	সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,550
বিক্রয় পৰিবহণ	700	পুঁজি	2,20,000
বিক্রী ফিৰৎ	2,000	প্রাপ্ত ঘৰ ভাড়া	10,380
কাৰখানাৰ ঘৰ ভাড়া	1,450	প্রাপ্ত দস্তুৰি	16,000
কার্যালয়ৰ ভাড়া	2,300		
বীমা	780		
আচবাৱ	22,500		
ভৱন	2,80,000		
প্রাপ্য বিল	3,000		
নগদ জমা	22,500		
বেংকৰ জমা	35,000		
দস্তুৰি	500		
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	60,000		
ক্রয়	2,50,000		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	3,500		
	8,70,430		870,430

সংযোজন ঃ

(i) দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ বাবে পুঁজি ৰাখিব লাগে আৰু অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপে অতিৰিক্ত 2,000 টকা বাদ দিব লাগে ।

(ii) অগ্রিম ঘৰ ভাড়া 6,000 টকা।

(iii) অগ্রিম প্রদত্ত বীমা 200 টকা।

(iv) আচবাৱৰ ওপৰত 5% কল আৰু যন্ত্রপাতি ওপৰত 6%, ভৱনৰ ওপৰত 7% হাৰত অৱক্ষয় ধৰিব লাগে।

সামাধান ঃ

কেশৱ ব্ৰাদাৰ্চৰ বহীত
ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ

ডে ঃ ক্ৰে ঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	60,000	বিক্ৰী 3,00,000	
ক্ৰয় 2,50,000		বাদ ঃ ফিৰং (2,000)	2,98,000
বাদ ঃ ফিৰং (2,500)	2,47,500	সামৰণী মজুত	70,000
মজুৰি	1,200		
ক্ৰয় পৰিবহণ	500		
কাৰখানাৰ ভাড়া	1,450		
মুঠ লাভ, আগলৈ	57,350		
	3,68,00		3,68,000
সুদ	2,000	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	57,350
দৰমহা	2,500	প্ৰাপ্ত ঘৰভাড়া 10,380	
বিক্ৰয় পৰিবহণ	700	বাদ অগ্ৰিম ঘৰভাড়া (6,000)	4,380
কাৰ্যালয় ভাড়া	2,300		
বীমা 780		প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	16,000
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা (200)	580		
আচবাবৰ অৱক্ষয়	1,125		
কল আৰু যন্ত্ৰপাতি অৱক্ষয়	7,800		
ভৱনৰ অৱক্ষয়	19,600		
দস্তুৰি	500		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 3,500			
যোগ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋণ 2,000			
যোগ ঃ সন্দেহজনক পুঁজি 2,400			
7,900			
বাদ ঃ পুৰণি সন্দেহজনক অঃ ঋণ (1,550)	6,350		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	34,275		
	77,730		77,730

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 31 মাৰ্চ 2005 চনত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ		2,50,000	নগদ হাতে জমা		22,500
প্ৰদেয় বিল		70,000	বেংক জমা		35,000
অগ্ৰিম ঘৰ ভাড়া		6,000	প্ৰাপ্য বিল		3,000
মূলধন	2,20,000		অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা		200
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	34,275	2,54,275	দেনাদাৰ	50,000	
			বাদ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋঃ	(2,000)	
				48,000	
			বাদ ঃ নতুন সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	(2,400)	45,600
			কল আৰু যন্ত্ৰপাতি		1,22,200
			আচবাব		21,375
			ভৱন		2,60,400
			সামৰণী মজুত পণ্য		70,000
		5,80,275			5,80,275

উদাহৰণ -7

তলত দিয়া তথ্যসমূহ মেছাৰ্ছ ফেয়াৰ ব্ৰাদাৰ্চ লিমিটেডৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰি সেই তাৰিখত এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
নগদ হাতে জমা	20,000	বিক্ৰী	3,61,000
মজুৰি	45,050	12% হাৰত ঋণ (1.7.2005)	40,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	4,800	প্ৰাপ্ত বাট্টা	1,060
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,620	পাওনাদাৰ	60,610
দৰমহা	16,000	ফিৰৎ (ক্ৰয়)	390
প্ৰৱেশ কৰ	1,000	মূলধন	75,000
দান	250		

যন্ত্রপাতি	32,000		
দেনাদাৰ (1,600 টকাৰ এখন প্ৰত্যাখ্যাত বিল অন্তৰ্ভুক্ত)	60,000		
মজুত পণ্য	81,600		
ক্ৰয়	2,60,590		
মেৰামতি	3,350		
ঋণৰ ওপৰত সুদ	1,200		
বিক্ৰী কৰ	1,600		
বীমা	2,000		
ঘৰ ভাড়া	4,000		
	5,38,060		5,38,060

সংযোজন ঃ

(1) 2005 চনৰ 1 এপ্ৰিল তাৰিখে নতুন যন্ত্ৰপাতি স্থাপন কৰাৰ বাবদ 1,600 টকা মজুৰিৰ লগত অন্তৰ্ভুক্ত হৈ আছে।

(2) আচবাৱৰ ওপৰত 5% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰা।

(3) অপ্ৰদত্ত দৰমহা 1,600 টকা।

(4) সামৰণি মজুত পণ্য 81,850 টকা।

(5) সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ বাবদ দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

(6) বিলৰ পৰিমাণৰ আধা আদায়যোগ্য

(7) 2006 চনৰ 30 জুলাইলৈ ঘৰ ভাড়া প্ৰদান।

(8) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 600 টকা।

সমাধান ঃ

ফেয়াৰ ব্ৰাদাৰ্চৰ বহীত
ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2005 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা

ডেঃ | ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	81,600	বিক্ৰী 3,61,000	
ক্ৰয় 2,60,590		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ <u>4,800</u>	3,56,200
বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ (<u>390</u>)	2,60,200	সামৰণী মজুত পণ্য	81,850
মজুৰি 45,050			
বাদ নতুন যন্ত্ৰপাতি স্থাপন			
অগ্ৰিম মজুৰি অন্তৰ্ভুক্ত (<u>4,000</u>)	41,050		
প্ৰৱেশ কৰ	1,000		
মুঠ লাভ, আগলৈ	54,200		
	4,38,050		4,38,050
দৰমহা 16,000		মুঠ লাভ আগৰ পৰা	54,200
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা <u>1,600</u>	17,600	প্ৰাপ্ত বাট্টা	1,060
মেৰামতি	3,350		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 4,620			
যোগ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋঃ 800			
যোগ ঃ সন্দেহজনক নতুন			
ঋণ পুঁজি <u>2,960</u>	8,380		
ঋণৰ ওপৰত সুদ 1,200			
যোগঃ অপ্ৰদত্ত সুদ <u>2,400</u>	3,600		
বিক্ৰী কৰ	1,600		
বীমা 2,000			
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা (<u>600</u>)	1,400		
দান	250		
ঘৰভাড়া 4,000			
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ঘৰভাড়া <u>1,000</u>	3,000		
যন্ত্ৰপাতিৰ অৱক্ষয়	1,800		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	14,280		
	55,260		55,260

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
পাওনাদাৰ		60,610	নগদ হাতে জমা		20,000
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		1,600	দেনাদাৰ	60,000	
ঋণ		40,000	বাদ ঃ অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	(800)	
অপ্ৰদত্ত সুদ		40,000	বাদ ঃ সন্দেহজনক পুঁজি	2,960	
মূলধন	75,000	2,400			56,240
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	14,280	89,280	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ঘৰভাড়া		1,000
			অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা		600
			যন্ত্ৰপাতি	32,000	
			যোগ ঃ স্থাপনৰ মজুৰি	4,000	
				36,000	
			বাদ ঃ অৱক্ষয়	1,800	34,200
			সামৰণী মজুত পণ্য		81,850
		1,93,890			1,93,890

উদাহৰণ - 8

মেছাৰ্ছ হৰিহৰণ ব্ৰাদাৰ্চৰ বহীৰ পৰা লোৱা তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰৰ সহায়ত 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত শেষ হোৱা বছৰটোৰ বাবে ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা ঃ

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	16,000	মূলধন	1,00,000
ক্ৰয়	40,000	বিক্ৰী	1,60,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	3,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	800
ক্ৰয় পৰিবহণ	2,400	প্ৰশিক্ষণ কিস্তি	3,000
বিক্ৰয় পৰিবহণ	5,000	প্ৰদেয় বিল	5,000
মজুৰি	6,600	পাওনাদাৰ	31,600
দৰমহা	11,000		
ঘৰভাড়া	2,200		
গাড়ী ভাড়া আৰু (বন্দৰ খৰচ)	4,800		
অগ্ৰিম বীমাৰ কিস্তি	1,800		

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	4,200		
বাট্টা	1,000		
ছপা আৰু মনোহাৰী সামগ্ৰী	500		
কৰ	700		
যাতায়ত খৰছ	300		
ব্যৱসায়ীক খৰছ	400		
ব্যৱসায়ৰ চৌহদ	1,10,000		
আচবাব	5,000		
প্ৰাপ্য বিল	7,000		
দেনাদাৰ	40,000		
যন্ত্ৰ	9,000		
ঋণ	10,000		
বিনিয়োগ	6,000		
নগদ হাতে জমা	500		
বেংক জমা	7,000		
মালিকৰ আহৰণ	6,000		
	3,00,400		3,00,400

সংযোজন ঃ

(1) সামৰণী মজুত পণ্য 14,000 টকা।

(2) অপ্ৰদত্ত মজুৰি 600 টকা, অপ্ৰদত্ত দৰমহা 1.000 টকা, অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া 200 টকা।

(3) 2005 চনৰ জুলাইত এবছৰৰ বাবে অগ্ৰিম বীমা কিস্তি 1200 টকা প্ৰদান, 2005ৰ। জুলাইৰ পৰা, 2006 ৰ জুনলৈকে।

(4) 2005 চনৰ 1 জানুৱাৰীত তিনিবছৰৰ বাবে শিক্ষানবীচৰ কিস্তি প্ৰদান কৰা হৈছে।

(5) 60 টকাৰ মনোহাৰী সামগ্ৰীৰ বিল এতিয়াও অপ্ৰদত্ত হৈ আছে।

(6) চৌহদৰ ওপৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে 5% আচবাৱৰ ওপৰত 10% যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত 10% হাৰত

(7) ঋণৰ ওপৰত সুদ এবছৰৰ বাবে উপাৰ্জিত হৈ আছে 7% হাৰে।

(8) 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত আধা বছৰৰ বাবে বিনিয়োগৰ ওপৰত সুদ উপাৰ্জিত হৈ আছে 5% হাৰে।

(9) 5% হাৰে মূলধনৰ ওপৰত সুদ এবছৰৰ বাবে ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

(10) তেওঁৰ আহৰণৰ বাবে বছৰটোৰ সুদ 160 টকা নিৰ্ধাৰণ কৰিছে।

সমাধান ঃ

হৰিহৰণ ব্ৰাদাৰ্চৰ বহীত

ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ, 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰৰ অন্তহোৱা বছৰটোৰ

ডেঃ ক্রেঃ

খৰচ/ক্ষতি		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়		টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য		16,000	বিক্ৰী	1,60,000	
ক্রয়	40,000		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ	(3,000)	1,57,000
বাদ ঃ ক্রয় ফিৰৎ	(800)	39,200			
			সামৰণী মজুত পণ্য		14,000
মজুৰি	6,600				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি	600	7,200			
ক্রয়জনিত পৰিবহণ		2,400			
গাড়ী ভাড়া আৰু ডাক খৰছ		4,800			
মুঠ লাভ, আগলৈ		1,01,400			
		1,71,000			1,71,000
দৰমহা	11,000		মুঠ লাভ, আগৰ পৰা		1,01,400
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা	1,000	12,000	শিক্ষানবীচী কিস্তি	3,000	
বিক্রয়জনিত পৰিবহণ		5,000	বাদ ঃ অগ্ৰিম কিস্তি	2,000	1,000
হাৰ আৰু কৰ		700	ঋণৰ উপাৰ্জিত সুদ		700
ছপা আৰু মনোহাৰী			আহৰণৰ ওপৰত সুদ		160
সামগ্ৰী	500		বিনিয়োগৰ ওপৰত উপাৰ্জিত সুদ		150
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত বিল	60	560			
ব্যৱসায়ীক খৰছ		400			
যাতায়ত খৰছ		300			
অগ্ৰিম বীমা	1,800				
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা	(600)	1,200			
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ		4,200			
ঘৰ ভাড়া	2,200				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত ঘৰ ভাড়া	200	2,400			
মূলধনৰ ওপৰত সুদ		5,000			
চৌহদৰ অৱক্ষয়		5,500			
আচবাবৰ অৱক্ষয়		500			
যন্ত্ৰপাতিৰ অৱক্ষয়		900			
বাট্টা		1,000			
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		63,750			
		1,03,410			1,03,410

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মূলধন	1,00,000		ভৱন (চৌহদ)	1,10,000	
যোগঃ মূলধনৰ			বাদঃ অৱক্ষয়	(5,500)	1,04,500
ওপৰত সুদ	5,000				
যোগঃ প্ৰকৃত লাভ	63,750		আচবাৱ		4,500
	1,68,750		যন্ত্ৰপাতি		8,100
বাদঃ আহৰণ	(6,000)		দেনাদাৰ		40,000
	1,62,750		প্ৰাপ্য বিল		7,000
বাদঃ আহৰণৰ ওপৰত সদ (160)		1,62,590	নগদ হাতে জমা		500
			বেংক জমা		7,000
পাওনাদাৰ		31,600	ঋণ	10,000	
প্ৰদেয় বিল		5,000	যোগ ঃ উপাৰ্জিত সুদ	700	10,700
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		600			
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		1,000	বিনিয়োগ	6,000	
অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া		200	যোগ ঃ উপাৰ্জিত সুদ	150	6,150
অপ্ৰদত্ত মনোহাৰী খৰচ		60	অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা		600
শিক্ষানবীচী কিস্তি (অগ্ৰীম)		2,000	সামৰণী মজুত পণ্য		14,000
		2,03,050			2,03,050

উদাহৰণ - *9*

তলত দিয়া উদ্বৃত্ত সমূহ মেছাৰ্ছ কলকতা লিমিটেডৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু সেই একে তাৰিখত এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	6,000	মূলধন	20,000
আচবাৱ	1,200	বিক্ৰী	41,000
আহৰণ	2,800	ক্ৰয় ফিৰৎ	4,000
নগদ হাতে জমা	3,000	অধিবিকৰ্ষ (বেংকত)	4,000
ক্ৰয়	24,000	সন্দেহজনক পুঁজি	400
বিক্ৰী ফিৰৎ	2,000	পাওনাদাৰ	5,000
সংস্থাপন ব্যয়	4,400	দস্তুৰি	100

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,000	প্ৰদেয় বিল	5,000
পৰিবহণ	1,000	শিক্ষানবীচী কিস্তি	500
দেনাদাৰ	10,000		
প্ৰাপ্য বিল	6,000		
বেংক জমা	8,000		
মজুৰি	1,000		
ব্যৱসায়ীক খৰচ	500		
বেংকৰ ভৰণি	400		
সাধাৰণ ব্যয়	1,000		
দৰমহা	2,000		
বীমা	1,500		
ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	500		
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	2,000		
কয়লা, গেছ, পানী	2,000		
	80,300		80,300

সংযোজন ঃ

(1) অপ্ৰদত্ত দৰমহা 100 টকা, ঘৰ ভাড়া আৰু কৰ 200 টকা, মজুৰি 100 টকা।

(2) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 500 টকা।

(3) অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত দস্তুৰি 50 টকা।

(4) বেংকৰ জমাৰ ওপৰত 500 টকা সূদ এতিয়াও পাবলগা আছে।

(5) অধিবিকৰ্ষৰ ওপৰত সুদ 750 টকা।

(6) আচবাৱৰ ওপৰত অৱক্ষয় 10% হাৰত ধৰিব লাগে।

(7) সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 9,000 টকা।

(8) অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হ'ল 200 টকা, দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ ভৱিষ্যত ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

(9) প্ৰশিক্ষণৰ কিস্তি 100 টকা অগ্ৰিম লোৱা আছে।

(10) আহৰণৰ ওপৰত সুদ 6% হাৰত ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

সমাধান ঃ

কলকতা লিমিটেডৰ বহীত
ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ
2006 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি	টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	6,000	বিক্ৰী 41,300	
ক্ৰয় 24,000		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ (2,000)	39,300
বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ (4,000)	20,000		
মজুৰি 1,000	1,100	সামৰণী মজুত পণ্য	9,000
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত মজুৰি 100			
কয়লা, গেছ, পানী	2,000		
মুঠ লাভ আগলৈ	19,200		
	48,300		48,300
সংস্থাপন ব্যয়	4,400	মুঠ লাভ, আগৰ পৰা	19,200
পৰিবহন	1,000	দস্তুৰি 100	
ব্যৱসায়ীক খৰচ	500	বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত	
বেংকৰ ভৰণি	400	দস্তুৰি (50)	50
সাধাৰণ ব্যয়	1,000	বেংকৰ জমাৰ উপাৰ্জিত সুদ	500
দৰমহা 2,000			
যোগঃ অপ্ৰদত্ত দৰমহা 100	2,100		
বীমা 1,500		শিক্ষানবীচী কিস্তি মাচুল 500	
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা (500)	1,000	বাদঃ অগ্ৰিম প্ৰাপ্তি 100	400
ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	500	আহৰণৰ ওপৰত সুদ	168
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	2,200		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000			
যোগ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋঃ 200			
যোগ ঃ নতুন সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি 490			
1690			
বাদ ঃ পুৰণি পুজি 400	1,290		
আচবাবৰ অৱক্ষয়	120		
প্ৰকৃত লাভ (মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)	5058		
	20,318		20,318

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মূলধন	20,000		অগ্ৰিম বীমা		500
যোগঃ প্ৰকৃত লাভ	5,058		বেংক জমা	8,000	
	25,058		যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত সুদ	500	8,500
বাদ ঃ আহৰণ	(2,800)		আচবাব		1,080
	22,258		নগদ হাতে জমা		3,000
বাদঃ আহৰণৰ ওপৰত সুদ(168)		22,090	দেনাদাৰ	10,000	
পাওনাদাৰ		5,000	বাদ ঃ অতিৰিক্ত অঃ ঋঃ (200)		
প্ৰাপ্ত দস্তুৰি অগ্ৰিম		50		9,800	
শিক্ষানবীচীৰ কিস্তি		100	বাদ, সন্দেহজনক পুঁজি (490)		9,310
অপ্ৰদত্ত মজুৰি		100	প্ৰাপ্য বিল		6,000
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		100	সামৰণী মজুত পণ্য		9,000
অপ্ৰদত্ত ঘৰভাড়া কৰ		200			
বেংক অধিবিকৰ্ষ	4,000				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত সুদ	750	4,750			
প্ৰদেয় বিল		5,000			
		37,390			37,390

উদাহৰণ - 10

2006 চনৰ 31 মাৰ্চত মেছাৰ্ছ ৰ'ণি প্লাষ্টিক লিঃ ৰ তলত দিয়া উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা সেই বছৰত অন্ত পৰা বছৰটোৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰি এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ তৈয়াৰ কৰি দেখুওৱা

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আহৰণ	6,000	পাওনাদাৰ	16,802
বিভিন্ন দেনাদাৰ	38,200	মূলধন	60,000
বিক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	2,808	বন্ধক ঋণ	17,000
সংস্থাপন ব্যয়	16,194	অনুদ্ধাৰণীয় পুঁজি	1,420
ঋণৰ বাবদ সুদ	400	বিক্ৰী	2,22,486
নগদ হাতে জমা	6,100	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,692
মজুত পণ্য	11,678	বাট্টা	880

মটৰ গাড়ী	18,000	প্ৰদেয় বিল	5,428
বেংক জমা	9,110	প্ৰাপ্য ঘৰ ভাড়া	500
ভূমি আৰু ভৱন	24,000		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,250		
ক্ৰয়	1,34,916		
বিক্ৰী ফিৰৎ	15,642		
বিজ্ঞাপন	4,528		
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	7,858		
ঘৰভাড়া, কৰ, বীমা	7,782		
সাধাৰণ ব্যয়	8,978		
প্ৰাপ্য বিল	13,764		
	3,27,208		3,27,208

সংযোজন ঃ

(1) ভূমি আৰু ভৱনৰ বাবে 5% হাৰত আৰু মটৰ গাড়ীৰ ওপৰত 15% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

(2) 2005 চনৰ 1 এপ্ৰিলত লোৱা ঋণৰ বাবদ সুদৰ হাৰৰ পৰিমাণ 5% ।

(3) 2006 চনৰ 30 মাৰ্চ তাৰিখত 1,200 টকা মূল্যৰ পণ্য এজন গ্ৰাহকলৈ বিক্ৰী অথবা ফিৰৎ পদ্ধতিত 1,400 টকাত পঠোৱা হৈছিল কিন্তু বহীত প্ৰকৃত বিক্ৰী হিচাপে লিখা হৈছে।

(4) দৰমহা 1,400 টকা আৰু ঘৰভাড়া 800 টকা দেয় হৈ আছে।

(5) দেনাদাৰৰ ওপৰত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি 5% হাৰলৈ কৰিব লাগে।

(6) সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 13,700 টকা।

(7) 1,000 টকা পণ্য সামগ্ৰী মালিকে ব্যক্তিগত ব্যৱহাৰৰ বাবে আহৰণ কৰিছে কিন্তু সেইবোৰ হিচাপত প্ৰবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰা নাই।

(8) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 350 টকা।

(9) প্ৰকৃত লাভ গণনাৰ পিছত মেনেজাৰৰ দস্তুৰি 5% হাৰে।

সমাধান ঃ

ৰ'নি প্লাষ্টিকৰ বহীত

ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ

2006 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

ডেঃ ক্ৰেঃ

খৰচ/ক্ষতি		টকাৰ পৰিমাণ	ৰাজহ/আয়		টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য		11,678	বিক্ৰী	2,22,486	
ক্ৰয়	1,34,916		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ	15,642	
বাদ ঃ ক্ৰয় ফিৰৎ	2,692			2,06,844	
	1,32,224		বাদ ঃ বিক্ৰী বা ফিৰৎ		
বাদ ঃ পণ্য আহৰণ	(1,000)	1,31,224	অনুসৰণ	(1,400)	2,05,444
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ		7,858	সামৰণী মজুত পণ্য		13,700
মুঠ লাভ, আগলৈ		68,384			
		2,19,144			2,19,144
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		1,400	মুঠ লাভ ,আগৰ পৰা		68,384
বিক্ৰী জনিত পৰিবহন		2,808	বাট্টা		880
সংস্থাপন খৰছ		16,194	ঘৰ ভাড়া		500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,250				
যোগ ঃ সন্দেহজনক					
নতুন পুঁজি	1,840				
	3,090				
বাদ ঃ পুৰণি পুঁজি	(1,420)	1,670			
ভাড়া আৰু কৰ	7,782				
বাদ ঃ অগ্ৰিম প্ৰদত্ত	(350)				
	7,432				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত	800	8,232			
বিজ্ঞাপন		4,528			
ঋণৰ সুত	400				
যোগ ঃ অপ্ৰদত্ত সুত	450	850			
সাধাৰণ ব্যয়		8,978			
অৱক্ষয় ঃ					
ভূমি, ভৱন	1,200				
মটৰ গাড়ী	2,700	3,900			
মেনেজাৰৰ দস্তুৰি		1,010			
প্ৰকৃত লাভ (মূলধনৰ হিচাপলৈ স্থানান্তৰ)		20,194			
		69,764			69,764

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত

দেনা		টকাৰ পৰিমাণ	সম্পত্তি		টকাৰ পৰিমাণ
মূলধন	60,000		নগদ হাতে জমা		6,100
যোগ ঃ প্ৰকৃত লাভ	20,194		বেংক জমা		9,110
	80,194		প্ৰাপ্য বিল		13,764
বাদ ঃ আহৰণ	(6,000)		দেনাদাৰ	38,200	
	74,194		বাদ ঃ বিক্ৰী ফিৰৎ অনুসৰি	(1,400)	
বাদ ঃ পণ্য দ্ৰব্য আহৰণ	1,000	73,194		36,800	
			বাদ ঃ নতুন সন্দেহজনক		
ঋণ	17,000		পুঁজি	(1,840)	34,960
যোগ ঃ সুদ	450	17,450			
প্ৰদেয় বিল		5,428	ভূমি আৰু ভৱন	24,000	
পাওনাদাৰ		16,802	বাদ ঃ অৱক্ষয়	(1,200)	22,800
অপ্ৰদত্ত দৰমহা		1,400			
প্ৰদত্ত ঘৰ ভাড়া, কৰ		800	মটৰ গাড়ী	18,000	
মেনেজাৰৰ দস্তুৰি		1,010	বাদ ঃ অৱক্ষয়	(2,700)	15,300
			অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা		350
			সামৰণী মজুত পণ্য		13,700
		1,16,084			1,16,084

10.13 বিত্তীয় বিবৃতিসমূহ উপস্থাপনৰ পদ্ধতিসমূহ

বিত্তীয় বিবৃতিসমূহ অৰ্থাৎ, ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ দুই ধৰণে উপস্থাপন কৰিব পাৰি ঃ

(1) অনুভূমিক আৰ্হি

(2) উলম্ব আৰ্হি

উপস্থাপনৰ অনুভূমিক আৰ্হিমতে বিভিন্ন হিচাপবোৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় হিচাপ আৰু লাভ-লোকচান হিচাপৰ দৰে এটাৰ পিছত এটাকৈ লিপিবদ্ধ কৰিব পাৰি আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰত একে ধৰণেই আগে কৰি অহা মতে লিখিব পাৰি। এই নমুনা প্ৰকৃততে যান্ত্ৰিক ধৰণৰ আৰু বহুতো ব্যৱহাৰকাৰীৰ বাবে সহজতে বুজিব পৰা বিধৰ নহয়। গতিকে বৰ্ত্তমানত বেছিভাগ ব্যৱসায়ীক প্ৰতিষ্ঠানে এক

সহজ আৰু বিশ্লেষণমূলক নমুনাত তথ্যবোৰ উপস্থাপন কৰে -এই নমুনাক বিশ্লেষণমূলক নমুনা নাইবা উলম্ব আৰ্হি বোলা হয়। উলম্ব আৰ্হিমতে চূড়ান্ত হিচাপ এক বিবৃতিৰ দৰে প্রস্তুত কৰা হয় আৰু বিভিন্ন বিষয়বোৰ এক উদ্দেশ্যপূর্ণ নিয়মত প্রস্তুত কৰা হয় আৰু বিভিন্ন বিষয়বোৰ এক উদ্দেশ্যপূর্ণ নিয়মৰ মাজেৰে লিখা হয়। উলম্ব আৰ্হিমতে ক্রয়-বিত্রন্য় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ দেখওৱাৰ দৰে-

আয়ৰ বিবৃতি

...........তাৰিখত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে

বিৱৰণ	টকাৰ পৰিমাণ	টকাৰ পৰিমাণ
বিক্রী (মুঠ)		....
বাদঃ ফিৰৎ		....
প্রকৃত বিক্রী		
বিক্রী হোৱা পণ্যৰ ব্যয় ঃ		
আৰম্ভণী মজুত পণ্য		
ক্রয়		
বাদঃ ফিৰৎ	....	
ক্রয়জনিত পৰিবহণ	....	
মজুৰি	....	
বিক্রী যোগ্য পণ্যৰ ব্যয়	....	
বাদ ঃ সামৰণী মজুত পণ্য	....	
মুঠ লাভ		
কার্যকৰী ব্যয় ঃ		....
(a) বিক্রী ব্যয়-		....
বিজ্ঞাপন	....	
বাট্টা	....	
ভাড়া	....	
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ আৰু পুঁজি	....	
বিক্রয়জনিত পৰিবহণ	....	
মুঠ বিক্রী ব্যয়		
(b) সাধাৰণ আৰু প্রসাশনীয় ব্যয়-	....	....
দৰমহা	....	
		....

ঘৰ ভাড়া আৰু কৰ	…………	
বীমা	…………	
অৱক্ষয়	…………	
ডাক	…………	
মেৰামতি	…………	
সাধাৰণ খৰচ	…………	
মুঠ কাৰ্যকৰী ব্যয়	…………	
কাৰ্য্যকৰী প্ৰকৃত আয় (কাৰ্যকৰী লাভ)।	…………	…………
অন্যান্য আয় (অকাৰ্যকৰী লাভ)	…………	
		…………
আৰ্জিত সুদ	…………	
উপাৰ্জিত দস্তুৰি	…………	
স্থায়ী সম্পত্তি বিক্ৰী কৰি হোৱা লাভ	…………	
বাদঃ (অকাৰ্যকৰী খৰচ) বিয়োগ	…………	
প্ৰদত্ত সুদ		
জুই লাগি হোৱা লোকচান	…………	
প্ৰকৃত অকাৰ্য্যকৰী লাভ	…………	
প্ৰকৃত আয় (আচল লাভ)	…………	…………
		…………

উলম্ব আৰ্হিত উপস্থাপন কৰা উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ এখন আৰ্হি তলত দিয়া হ'ল।

উদ্বৃত্ত পত্ৰ ——— তাৰিখত

বিৱৰণ	টকাৰ পৰিমাণ	টকাৰ পৰিমাণ
চলিত সম্পত্তি ঃ		
নগদ হাতে জমা	…………	
বেংক জমা	…………	
প্ৰাপ্য বিল	…………	
উপাৰ্জিত আয়	…………	
দেনাদাৰ	…………	
মজুত পুণ্য		…………

অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়	....	
মুঠ চলিত সম্পত্তি		....
বাদঃ চলিত দেনাঃ		
বেহ্‌কৰ অধিবিকৰ্ষ	....	
অপ্ৰদত্ত ব্যয়	....	
প্ৰদেয় বিল	....	
ব্যৱসায়ৰ পাওনাদাৰ	....	
অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়	....	
মুঠ চলিত দেনা		....
প্ৰকৃত কাযকৰী মূলধন		
(চলিত সম্পত্তি আৰু চলিত দেনা)		
স্থায়ী সম্পত্তি ঃ		
আচবাব পত্ৰ	....	
পেটেণ্ট	....	
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	....	
ভৱন	....	
সুনাম	....	
মুঠ স্থায়ী সম্পত্তি		....
মুঠ সম্পত্তি (চলিত দেনা সমূহ পৰিশোধৰ পিছত)		....
মূলধন নিয়োজিতঃ	....	
দীৰ্ঘকালীন দেনা	....	
ঋণ		
বন্ধক	....	
মুঠ দীৰ্ঘকালীন দেনা	....	
প্ৰকৃত সম্পত্তি (মুঠ সম্পত্তি আৰু দীৰ্ঘকালীন দেনাৰ পাৰ্থক্য)	....	....
মূলধন (মালিকৰ/গৰাকীৰ)ঃ		
আৰম্ভণী মূলধন		....
যোগঃ চলিত বছৰৰ ভিতৰত খটোৱা মূলধনঃ		
মূলধনৰ ওপৰত সুদ, দৰমহা ইত্যাদি	....	
চলিত বছৰৰ লাভ	....	
বাদ ঃ চলিত বছৰটোত আহৰণঃ	....	
আহৰণৰ সুদ	....	
চলিত বছৰৰ লোকচান	....	
বছৰটোৰ অন্তত গৰাকীৰ মুঠ মূলধনৰ পৰিমাণ		....

বিবৃতি 10·3 উলম্ব আৰ্হিত দেখুওৱা বিত্তীয় বিবৃতি

উদাহৰণ - 11

মেছাৰ্ছ ৰোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ বহীৰ পৰা তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰ লোৱা হৈছে। 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত লাভ-লোকচান আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ উলম্ব আৰ্হিত প্ৰস্তুত কৰা।

ডেবিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ	ক্ৰেডিট উদ্বৃত্ত	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণি মজুত পণ্য	11,520	মূলধন	1,40,000
ক্ৰয়	81,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	400
দেনাদাৰ	28,000	পাওনাদাৰ	12,600
বাট্টা	2,000	দস্তুৰি	5,000
বিক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	6,000	বিক্ৰী	1,98,000
আহৰণ	10,500	দীৰ্ঘকালীন ঋণ	12,000
বীমা	1,200		
দৰমহা	30,000		
বিনিয়োগ	20,000		
মটৰ গড়ী	15,000		
কলকব্জা	40,000		
ভূমি আৰু ভৱন	80,000		
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	4,080		
আইনী মাচুল	3,200		
হিচাপ পৰীক্ষণ মাচুল	3,200		
ইন্ধন আৰু শক্তি	9,460		
মজুৰি	10,960		
বিক্ৰী ফিৰৎ	1,360		
বেংক জমা	5,200		
নগদ হাতে জমা	2,000		
সুদ	2,000		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,320		
	3,68,000		3,68,000

সংযোজন ঃ

সামৰণি মজুত 4,000 টকা

কলকব্জা আৰু ভৱনৰ ওপৰত 10% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

সমাধান

ৰোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ বহীত
লাভ-লোকচান হিচাপ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত

বিৱৰণ		টকাৰ পৰিমাণ	টকাৰ পৰিমাণ
A. প্ৰকৃত বিক্ৰী		1,98,000	
বাদঃ বিক্ৰী ফিৰৎ		1,360	
B. বিক্ৰী কৰা পণ্যৰ মূল্য		1,96,640	
আৰম্ভণী মজুত পণ্য		11,520	
ক্ৰয়	81,000		
বাদঃ ক্ৰয় ফিৰৎ	(400)	80,600	
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ		4,080	
ইন্ধন আৰু শক্তি		9,460	
মজুৰি		10,960	
বিক্ৰী হোৱা পণ্যৰ ব্যয়		1,16,620	
বাদ ঃ সামৰণি মজুত		(4,000)	
			1,12,620
C. মুঠ লাভ	**(A-B)**		**84,020**
D. কাৰ্যকৰী ব্যয়			
(a) প্ৰশাসণিক ব্যয়			
বীমা		1,200	
দৰমহা		30,000	
আইন মাচুল		3,200	
হিচাপ পৰীক্ষণ মাচুল		3,200	
অৱক্ষয় (4,000 + টকা৪,000 টকা)		12,000	
		49,600	
(b) বিক্ৰী আৰু বিতৰণ ব্যয়			
বিক্ৰয়জনিত পৰিবহণ		6,000	
বাট্টা		2,000	
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ		1,320	
মুঠ কাৰ্যকৰী ব্যয়	**(a+b)**		58.920
E. প্ৰকৃত কাৰ্যকৰী লাভ	**(C-D)**		25,100
F. অনা কাৰ্যকৰী আয়			
উপাৰ্জিত দস্তুৰি		5,000	
বাদ ঃ প্ৰদত্ত সুত		2,000	
G. প্ৰকৃত লাভ মূলধন হিচাপলৈ স্থানান্তৰ	**(E+F)**		3000

ৰোহিত ট্ৰেডাৰ্চৰ

উদ্বৃত্ত পত্ৰ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত

	বিৱৰণ		টকাৰ পৰিমাণ	টকাৰ পৰিমাণ
	প্ৰতিষ্ঠানৰ পুঁজিৰ উৎসসমূহ ঃ			
a.	মালিকৰ পুঁজি		1,40,000	
	আৰম্ভণিৰ মূলধন		28,100	
	যোগঃ প্ৰকৃত লাভ		1,68,100	
	বাদ ঃ আহৰণ		10,500	1,57,600
				12,000
b.	দীৰ্ঘকালীন ঋণ			1,69,600
	পুঁজিৰ বিনিয়োগ বা ব্যৱহাৰ ঃ			
	(i) নগদ হাতে জমা	2,000		
	বেংকত জমা	5,200		
	সামৰণি মজুত	4,000		
	দেনাদাৰ	28,000		
	(ii) বাদ ঃ পাওনাদাৰ		39,200	
	(a) বিনিয়োগ		12,600	
				26,600
	(b) স্থায়ী সম্পত্তি			**20,000**
	মটৰ গাড়ী	15,000		
	কলকব্জা	36,000		
	ভূমি আৰু ভৱন	72,000		1,23,000
				1,69,600

এই অধ্যায়ত প্ৰচলন কৰা মূল পদসমূহ ঃ

- অপ্ৰদত্ত / উদ্ভুত ব্যয়
- শেষ নোহোৱা অগ্ৰিম ব্যয়
- উপাৰ্জিত আয়
- অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়
- অৱক্ষয়
- অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ
- সন্দেহজনক অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ ভৱিষ্য ব্যৱস্থা
- দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি
- মেনেজাৰৰ দস্তুৰি
- মূলধনৰ ওপৰত সুদ
- অনুভূমিক আৰ্হি
- উলম্ব আৰ্হি

শিকাৰ উদ্দেশ্যসমূহৰ সাৰাংশ ঃ

1. **সংযোজনবোৰৰ প্ৰয়োজনীয়তা ঃ** কোনো এটা বিত্তীয় বৰ্ষৰ অন্তত, যেতিয়া বিত্তীয় বিবৃতি প্ৰস্তুত কৰা হয় তেতিয়া সকলোবোৰ সংযোজন উপাৰ্জিত ভিত্তিত সংযোজন কৰাটো প্ৰয়োজন। চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোতে আন এটা দৰকাৰী কথা মন কৰিব লাগে, সেইটো হ'ল মূলধনী আৰু ৰাজহৰ মাজত থকা পাৰ্থক্য। হিচাপত এই সংযোজনবোৰ অন্তৰ্ভূক্ত কৰিবৰ বাবে যি জাবেদা প্ৰবিষ্টিৰ সহায় লোৱা হয় তাক সংযোজন প্ৰবিষ্টি বোলা হয়।
2. **অপ্ৰদত্ত ব্যয় ঃ** কোনো এটা ব্যৱসায়ীক প্ৰতিষ্ঠানে বিত্তীয় বৰ্ষৰ শেষত কিবা এটা বা আন কিবা কাৰণত আদায় দিব লগীয়া কোনো ব্যয়ৰ টকা আদায় নিদিলে, তেনে ব্যয়ক অপ্ৰদত্ত ব্যয় বোলা হয়।
3. **অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় ঃ** বিত্তীয় বছৰৰ শেষত কোনো ব্যয়ৰ বাবদ আদায় দিয়া ধনৰ সেৱা সম্পূৰ্ণ ৰূপে ভোগ নকৰিবও পাৰে। ইয়াৰ কিছু অংশৰ সেৱা পৰবৰ্ত্তী বছৰলৈকে ভোগ কৰিব পাৰে। যিটোৰ অংশৰ সেৱা পৰৱৰ্ত্তী বছৰত ভোগ কৰা হয় সেই অংশটোক অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয় বোলা হয়।
4. **উপাৰ্জিত আয় ঃ** কেতিয়াবা ব্যৱসায়ী প্ৰতিষ্ঠানে ভৱিষ্যতে পাবলগীয়া কোনো ধৰণৰ আয় বিত্তীয় বছৰৰ ভিতৰত প্ৰাপ্ত হ'লে ইয়াৰ সম্পূৰ্ণ প্ৰাপ্ত টকাৰ পৰিমাণ পৰৱৰ্ত্তী বিত্তীয় বছৰৰ কাৰণে নহবও পাৰে। যিখিনি আয়ৰ অংশৰ পৰিমাণ পৰবৰ্ত্তী বছৰৰ বাবে আগতীয়াকৈ প্ৰাপ্ত হয় তেনে আয়ক অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয় বোলা হয়।
5. **অৱক্ষয় ঃ** সম্পত্তিৰ গুণগত বা পৰিমাণগত চিৰন্তন আৰু অবিৰাম ক্ষয় বা মূল্য হ্ৰাসকে অৱক্ষয় বোলা হয়। সম্পত্তিৰ ক্ৰয় মূল্যৰ পৰা ইয়াৰ পৰিমাণ নিৰ্ধাৰণ কৰা হয়। উদ্বৃত্ত পত্ৰত সম্পত্তিৰ দিশত অৱক্ষয়ৰ বাবদ হোৱা লোকচানখিনি সম্পত্তিৰ পৰা বিয়োগ কৰি দেখওৱা হয়।
6. **অনুদ্ধাৰণীয় আৰু সন্দেহজনক ঋণৰ ভবিষ্য ব্যৱস্থাঃ** ব্যৱসায়ৰ কাৰ্যকালৰ ভিতৰত দেখা যায় যে এনে কিছুমান দেনাদাৰ আছে যাৰ পৰা পাবলগীয়া থকা ধন আদায় কৰিব পৰাটো প্ৰায় সন্দেহজনক। আকৌ উদ্বৃত্ত পত্ৰত আৰ্থিক অৱস্থা দৰ্শাবলৈ দেনাদাৰৰ পৰা দেয় প্ৰকৃত ধন দেখুওৱাব লাগে। সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে দেনাদাৰৰ পৰা পাবলীয়া ধনৰ এটা আনুমানিক পৰিমানেৰে আয়ৰ বিপৰীতে এই পুঁজি ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

অনুশীলনী

চুটি উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

1. চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোঁতে সংযোজন প্ৰবিষ্টি সমূহৰ প্ৰয়োজন কিয় হয়?
2. সামৰণী মজুত বুলিলে কি বুজা? চূড়ান্ত হিচাপত ইয়াৰ ব্যৱস্থাৱলী দেখুওৱা?
3. **তলত দিয়া পদবোৰৰ অৰ্থ লিখা ঃ**
   (a) অপ্ৰদত্ত ব্যয়
   (b) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়
   (c) অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত আয়
   (d) উপাৰ্জিত আয়
4. উলম্ব আৰ্হিত আয়ৰ বিবৃতি আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ নমুনা প্ৰস্তুত কৰা?
5. চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুতকৰণৰ সময়ত কিয় সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি গঠন কৰিব লাগে?
6. নিম্নলিখিত বিষয়বোৰৰ সংযোজন প্ৰবিষ্টি কেনেদৰে লিপিবদ্ধ কৰা হয় ঃ
   (a) অৱক্ষয়
   (b) দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি
   (c) মূলধনৰ ওপৰত সুদ
   (d) মেনেজাৰৰ দস্তুৰি
7. দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি বুলিলে কি বুজা?
8. **তলত দিয়া সংযোজনবোৰৰ বাবে জাবেদা প্ৰবিষ্টি দিয়া ঃ**
   (a) অপ্ৰদত্ত দৰমহা 3,500 টকা
   (b) বছৰি 6,000 টকা হিচাপত এমাহৰ ঘৰভাড়া দিবলগীয়া আছে।
   (c) বছৰেকত 16,000 টকা হিচাপত 3 মাহৰ বীমা কিস্তিৰ অগ্ৰিম দিয়া আছে।
   (d) 7,000 টকাত কিনা আচবাব ক্ৰয় বহীত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে।

দীঘলীয়া উত্তৰৰ প্ৰশ্ন ঃ

1. সংযোজন প্ৰবিষ্টিসমূহ কি কি? চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোঁতে এই প্ৰবিষ্টিসমূহৰ প্ৰয়োজন কিয় হয়?
2. সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ সংশ্লিষ্ট হিচাপ সমূহ কেনেকৈ প্ৰস্তুত কৰা হয় আৰু চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোতে কেনেদৰে জাবেদা প্ৰবিষ্টি লিপিবদ্ধ কৰিব লাগে। সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ পৰিমাণ কেনেকৈ গণনা কৰিবা?
3. চূড়ান্ত হিচাপ প্ৰস্তুত কৰোঁতে, অগ্ৰিম প্ৰদত্ত ব্যয়, অৱক্ষয়, সামৰণী মজুতৰ ব্যৱস্থাৱলী উল্লেখ কৰা- যেতিয়া ঃ
   (a) উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ ভিতৰত দিয়া থাকে।
   (b) উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ বাহিৰত দিয়া থাকে।

সাংখ্যিক প্ৰশ্ন ঃ

1. মেচাৰ্চ ৰাহুল ছ'নচৰ বহীৰ পৰা লোৱা তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰৰ সহায়ত 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত শেষ হোৱা বছৰটোৰ বাবে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা লগতে বছৰটোৰ অন্তত এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰিবা।

হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ
মজুত পণ্য	50,000	বিক্ৰী	1,80,000
দৰমহা	3,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,000
ক্ৰয়	8,000	প্ৰাপ্য বাট্টা	500
বিক্ৰী ফিৰৎ	1,75,000	অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	2,500
বিভিন্ন দেনাদাৰ	3,000	মূলধন	3,00,000
প্ৰদত্ত বাট্ট	82,000	প্ৰদেয় বিল	22,000
বীমা	1,000	প্ৰাপ্ত দস্তুৰি	4,000
ঘৰ ভাড়া আৰু কৰ	4,300	ঘৰভাড়া	6,000
আচবাৱ পত্ৰ	20,000	ঋণ	34,800
ব্যৱসায়ীক ব্যয়	1,500		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,000		
আহৰণ	32,000		
মেৰামতি আৰু নবীকৰণ	1,600		

হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ
ভ্ৰমণ বানছ	4,200		
ডাক	300		
টেলিগ্ৰাম ব্যয়	200		
আইন মাচুল	500		
প্ৰাপ্য বিল	50,000		
ভৱন	1,10,000		
	5,51,800		5,51,800

সংযোজন ঃ

1. অগ্ৰিম প্ৰাপ্ত দস্তুৰি 1,000 টকা।
2. ঘৰ ভাড়া পাবলগীয়া আছে 2,000 টকা।
3. অপ্ৰদত্ত দৰমহা 1,000 টকা আৰু অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 800 টকা।
4. 1,000 টকা আকৌ অনুদ্ধাৰণীয় হ'ল আৰু সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে দেনাদাৰৰ ওপৰত ভৱিষ্যত ব্যৱস্থা 5% ৰাখিবা আৰু দেনাদাৰৰ ওপৰত 2% হাৰত বাট্টাৰ বাবে পুঁজি ৰাখিবা।
5. সামৰণী মজুত পণ্য 32,000 টকা।
6. ভৱনৰ ওপৰত অৱক্ষয় বছৰি 6% হাৰত ধৰিবা।

(উত্তৰ ঃ মুঠ লোকচান 17,000 টকা, প্ৰকৃত লোকচান 43,189 উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 2,83,611)

2. মেচাৰ্চ গ্ৰীণ ক্লাৱ লিঃ তলত দিয়া উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত অন্ত পৰা বছৰটোৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	35,000	বিক্ৰী	2,50,000
ক্ৰয়	1,25,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	6,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	25,000	পাওনাদাৰ	10,000
ডাক টিকট আৰু টেলিগ্ৰাম	600	প্ৰদেয় বিল	20,000
দৰমহা	12,300	বাট্টা	1,000
মজুৰি	3,000	অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	4,500
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	1,000	সুদ প্ৰাপ্তি	5,400
টোপোলা আৰু পৰিবহন	500	মূলধন	75,000

হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিৰোনামা	টকাৰ পৰিমাণ
সাধাৰণ ব্যয়	400		
বীমা	4,000		
দেনাদাৰ	50,000		
নগদ হাতে জমা	20,000		
বেংকত জমা	40,000		
যন্ত্রপাতি	20,000		
পোহৰ আৰু তাপ	5,000		
বাট্টা	3,500		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	3,500		
বিনিয়োগ	23,100		
	3,71,900		3,71,900

সংযোজন ঃ

1. যন্ত্রপাতিৰ ওপৰত বছৰি 5% হাৰত অৱক্ষয় ধৰিব লাগিব।
2. অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,500 হ'ল, দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত বাট্টা পুঁজি আৰু সন্দেহজনক পুঁজি 6% হাৰত গঠন কৰিব লাগে।
3. অগ্রিম প্রদত্ত মজুৰি 1,000 টকা।
4. বিনিয়োগৰ ওপৰত বছৰি 5% হাৰত সুদ ধাৰ্য্য কৰা।
5. সামৰণি মজুত পণ্য 10,000 টকা।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভ 79,000 টকা, প্রকৃত লাভ 52,565 টকা, উদ্বৃত্ত পত্রৰ যোগফল 1,57,565 টকা।

3. তলত দিয়া ৰাহিসমূহ মেচাৰ্চ ৰানৱে ছাইন লিঃ ৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্রৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত ক্রয়-বিক্রয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্র প্রস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
ক্রয়	1,50,000	বিক্রী	2,50,000
আৰম্ভণী মজুত	50,000	ক্রয় ফিৰৎ	4,500
বিক্রী ফিৰৎ	2,000	প্ৰাপ্ত সুদ	3,500
ক্রয়জনিত পৰিবহণ	4,500	প্ৰাপ্য বাট্টা	400
নগদ হাতে জমা	77,800	পাওনাদাৰ	1,25,000
বেংক জমা	60,800	প্ৰদেয় বিল	6,040
মজুৰি	2,400	মূলধন	1,00,000
ছপা আৰু মনোহাৰী সামগ্ৰী	4,500		
বাট্টা	400		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,500		
বীমা	2,500		
বিনিয়োগ	32,000		
দেনাদাৰ	53,000		
প্ৰাপ্য বিল	20,000		
ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	400		
দস্তুৰি	200		
সুদ	1,000		
মেৰামতি	440		
পোহৰৰ বাবে ব্যয়	500		
টেলিফোনৰ ব্যয়	100		
বিক্রয়জনিত পৰিবহণ	400		
মটৰ গাড়ী	25,000		
	4,89,440		4,89,440

সংযোজন ঃ

1. অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000 টকা হ'ল। দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি 500 টকা আৰু সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি 5% হাৰত দেনাদাৰৰ ওপৰত গঠন কৰিবা।
2. বিনিয়োগৰ ওপৰত সুদ প্ৰাপ্তি 5% হাৰত।
3. অপ্ৰদত্ত মজুৰি আৰু সুদৰ পৰিমাণ ক্ৰমান্বয়ে 100 টকা আৰু 200 টকা।
4. মটৰ গাড়ীৰ ওপৰত বছৰি 5% হাৰত অৱক্ষয় ধৰিবা।
5. সামৰণী মজুত 32,500 টকা।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভ 78,000 টকা, প্ৰকৃত লাভ 66,060 টকা। উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 2,97,400 টকা।

4. তলত দিয়া ৰাহিসমূহ মেছাৰ্ছ হাৰিয়ানা কেমিকেলচ লিঃ ৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে। এই তথ্যবোৰৰ পৰা 2006 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	50,000	বিক্ৰী	3,50,000
ক্ৰয়	1,25,500	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,500
বিক্ৰী ফিৰৎ	2,000	পাওনাদাৰ	25,000
নগদ হাতে জমা	21,200	ঘৰ ভাড়া	5,000
বেংক জমা	12,000	সুদ	2,000
পৰিবহণ	100	প্ৰদেয় বিল	1,71,700
মুক্ত ভূমি	3,20,000	মূলধন	3,00,000
পেটেণ্ট	1,20,000		
সাধাৰণ ব্যয়	2,000		
বিভিন্ন দেনাদাৰ	32,500		
ভৱন	86,000		
যন্ত্ৰপাতি	34,500		
বীমা	12,400		
আহৰণ	10,000		
মটৰ গাড়ী	10,500		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,000		
পোহৰ আৰু পানী	1,200		
ব্যৱসায়ীক খৰছ	2,000		
শক্তি	3,900		
দৰমহা আৰু মজুৰি	5,400		
15% হাৰত ঋণ (01.09.2005 ৰ পৰা)	3,000		
	8,56,200		8,56,200

সংযোজন ঃ

1. বছৰটোৰ শেষত সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 40,000 টকা।
2. দৰমহাৰ বাবদ 500 টকা আৰু ব্যৱসায়ীক ব্যয়ৰ বাবদ 300 টকা দেয় হৈ আছে।
3. ভৱন আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰতত ক্ৰমান্বয়ে 4% আৰু 5% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
4. দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত সন্দেহজনক পুঁজি তৈয়াৰ কৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভৰ পৰিমাণ 2,11,000 টকা, প্ৰকৃত লাভ 1,85,560, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 6,73,060 টকা

5. মেছাৰ্চ ইণ্ডিয়ান স্পোৰ্টচ হাউচৰ বহীৰ পৰা লোৱা তলত দিয়া তথ্যবোৰৰ পৰা ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
আহৰণ	20,000	মূলধন	2,00.000
বিভিন্ন দেনাদাৰ	80,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,000
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	1,000	বেংক অধিবিকৰ্ষ	12,000
ব্যৱসায়ীক খৰচ	2,400	সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	4,000
ছপা আৰু মনোহাৰী সামগ্ৰী	2,000	বিভিন্ন পাওনাদাৰ	60,000
ঘৰ ভাড়া আৰু কৰ	5,000	প্ৰদেয় বিল	15,400
ভাড়া	4,000	বিক্ৰী	2,76,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	7,000		
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	25,000		
ক্ৰয়	1,80,000		
আচবাব পত্ৰ	20,000		
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	1,00.000		
প্ৰাপ্য বিল	14,000		
মজুৰি	10,000		
নগদ হাতে জমা	6,000		
প্ৰদত্ত বাট্টা	2,000		
বিনিয়োগ	40,000		
মটৰ গাড়ী	51,000		
	5,69,400		5,69,400

সংযোজন ঃ

1. সামৰণী মজুত পণ্য 45,000 টকা।
2. সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে দেনাদাৰৰ ওপৰত 2% পুঁজি তৈয়াৰ কৰিব লাগে।
3. অৱক্ষয় গণনা কৰিব লাগে- আচবাব পত্ৰৰ ওপৰত 5% হাৰত কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ বাবে 6% আৰু মটৰ গাড়ীৰ ওপৰত 10% হাৰত ধাৰ্য্য কৰিবা।
4. 2005 চনৰ 1 জুলাই তাৰিখে 30,000 টকাৰ যন্ত্ৰপাতি ক্ৰয় কৰা হৈছিল।
5. মেনেজাৰে প্ৰকৃত লাভ গণনাৰ পিছত 10% হাৰত দস্তুৰি লাভ কৰিব।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভৰ পৰিমাণ 1,01,000 টকা, প্ৰকৃত লাভ 68,909 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 6,891 টকা।

6. তলত দিয়া বিৰৰণ সমূহৰ পৰা মেছাৰ্ছ ছাইন লিঃ ৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
বিভিন্ন দেনাদাৰ	1,00,000	প্ৰদেয় বিল	85,550
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	3,000	বিভিন্ন পাওনাদাৰ	25,000
ব্যৱসায়ীক খৰছ	2,500	সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	1,500
ছপা আৰু মনোহাৰী সামগ্ৰী	5,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	4,500
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	3,450	মূলধন	2,50,000
গাড়ী ভাড়া	2,250	প্ৰাপ্ত বাট্টা	3,500
বিক্ৰী ফিৰৎ	6,000	প্ৰাপ্ত সুদ	11,260
মটৰ গাড়ী	25,000	বিক্ৰী	1,00,000
আৰম্ভীণ মজুত পণ্য	75,550		
আচবাব পত্ৰ	15,500		
ক্ৰয়	75,000		
আহৰণ	13,560		
বিনিয়োগ	65,500		
নগদ হাতে জমা	36,000		
বেংক জমা	53,000		
	4,81,310		4,81,310

সংযোজন ঃ

1. সামৰণী মজুত পণ্যৰ মূল্যায়ণ 35,000 টকা।
2. আচবাৱ পত্ৰৰ ওপৰত অৱক্ষয় 5% হাৰত ধাৰ্য্য কৰিবা।
3. অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ 1,000 টকা বাদ দিব লাগে, সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ বাবদ দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত ভৱিষ্যত ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।
4. মটৰ গড়ীৰ ওপৰত 10% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
5. আহৰণৰ ওপৰত সুদ 6% হাৰত গণনা কৰিব লাগে।
6. ঘৰ ভাড়া আৰু কৰৰ 200 টকা অপ্ৰদত্ত হৈ আছে।
7. দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি 2% হাৰত গঠন কৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ মুঠ লোকচানৰ পৰিমাণ 17,050 টকা, প্ৰকৃত লোকচানৰ পৰিমাণ 27,344 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 3,19,032.

7. তলত দিয়া ৰাহিসমূহ মেছাৰ্ছ কেশৱ ইল'কট্ৰনিক লিঃ ৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	2,26,000	বিক্ৰী	6,80,000
ক্ৰয়	4,40,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	15,000
আহৰণ	75,000	পাওনাদাৰ	50,000
ভৱন	1,00,000	প্ৰদেয় বিল	63,700
মটৰ গাড়ী	30,000	প্ৰাপ্ত সুদ	20,000
ক্ৰয়জনিত গাড়ী ভাড়া	3,400	মূলধন	3,50,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	10,000		
ব্যৱসায়ীক খৰচ	3,300		
তাপ আৰু শক্তি	8,000		
দৰমহা আৰু মজুৰি	5,000		
আইনী মাচুল	3,000		
ডাক আৰু টেলিগ্ৰাম	1,000		
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	6,500		
নগদ হাতে জমা	79,000		
বেংক জমা	98,000		
বিভিন্ন দেনাদাৰ	25,000		
বিনিয়োগ	40,000		
বীমা	3,500		
যন্ত্ৰপাতি	22,000		
	11,78,700		11,78,700

অতিৰিক্ত তথ্যসমূহ তলত দিয়া হ'ল ঃ

1. 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 30,000 টকা।
2. ভৱনৰ ওপৰত 5% আৰু মটৰ গাড়ীৰ ওপৰত অৱক্ষয় 10% ধাৰ্য্য কৰিবা।
3. দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত সন্দেহজনক ঋণৰ পুঁজি তৈয়াৰ কৰিব লাগে।
4. অগ্রিম প্রদত্ত বীমা 600 টকা
5. মেনোজাৰে 5% হাৰত দস্তুৰি প্ৰকৃত লাভৰ আগতে লাভ কৰিব।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভৰ পৰিমাণ 37,600 টকা, প্ৰকৃত লাভ 25,381 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 4,15,350 টকা, মেনেজাৰৰ দস্তুৰি 1,269 টকা।

8. তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰ ৰাগা লিঃ ৰ বহীৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত অন্ত পৰা বছৰটোৰ বাবে ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু সেই একে তাৰিখত এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
আহৰণ	20,000	বিক্ৰী	2,20,000
ভূমি আৰু ভৱন	12,000	মূলধন	1,01,110
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	40,000	প্ৰাপ্ত বাট্টা	1,260
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	100	শিক্ষানবীচীৰ মাচুল	5,230
মজুৰি	500	প্ৰদেয় বিল	1,28,870
দৰমহা	2,000	ক্ৰয় ফিৰৎ	10,000
বিক্ৰী ফিৰৎ	200		
বেংকৰ ভৰণি	200		
কয়লা, গেছ আৰু পানী	1,200		
ক্ৰয়	1,50,000		
ব্যৱসায়ীক খৰচ	3,800		
মজুত (আৰম্ভণী) পণ্য	76,800		
বেংক জমা	50,000		
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	870		
প্ৰাপ্য বিল	24,500		
বিভিন্ন দেনাদাৰ	54,300		
নগদ হাতে জমা	30,000		
	4,66,470		4,66,470

তলত অতিৰিক্ত তথ্যসমূহ দিয়া হ'ল ঃ

1. বছৰটোৰ শেযত সামৰণী মজুত পণ্যৰ পৰিমাণ 20,000 টকা।
2. যন্ত্ৰপাতি আৰু কলকব্জাৰ ওপৰত অৱক্ষয় 5% হাৰত আৰু ভূমি আৰু ভৱনৰ ওপৰত 10% অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
3. দেনাদাৰৰ ওপৰত বাট্টা পুঁজি 3% হাৰত গঠন কৰিব লাগে।
4. সন্দেহজনক ঋণ পুঁজিৰ বাবে দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত ভৱিষ্য ব্যৱস্থা ৰাখিব লাগে।
5. অপ্ৰদত্ত দৰমহা 100 টকা আৰু অগ্ৰিম প্ৰদত্ত মজুৰি 40 টকা।
6. মেনেজাৰে প্ৰকৃত লাভৰ গণনাৰ পিছত 5% হাৰত দস্তুৰি লাভ কৰিব।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভৰ 21,240 টকা, প্ৰকৃত লাভ 12,664 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 2,23,377 টকা, মেনেজাৰৰ দস্তুৰি 633 টকা।

9. তলত দিয়া মেছাৰ্ছ জ্যোতি এক্সপোর্ট ৰ 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত অন্ত পৰা বছৰটোৰ উদ্বৃত্তবোৰৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু সেই একে তাৰিখতে এখন উদ্বৃত্ত প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
বিভিন্ন দেনাদাৰ	9,600	বিভিন্ন পাওনাদাৰ	2,500
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	22,800	বিক্ৰী	72,670
ক্ৰয়	34,800	ক্ৰয় ফিৰৎ	2,430
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	450	প্ৰদেয় বিল	15,600
মজুৰি	1,770	মূলধন	42,000
কাৰ্যালয়ৰ ভাড়া	820		
বীমা	1,440		
কাৰখানাৰ ভাড়া	390		
ছাফাই ব্যয়	940		
দৰমহা	1,590		
ভৱন	24,000		
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	3,600		
নগদ হাতে জমা	2,160		
গেছ আৰু পানী	240		
প্ৰৱেশ কৰ/স্থানীয় কৰ	60		
আচবাৱ	20,540		
পেটেণ্ট	10,000		
	1,35,200		1,35,200

সামৰণি মজুত পণ্য 10,000 টকা।

1. দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি গঠন কৰিব লাগে।
2. মজুৰি 500 টকা আৰু দৰমহা 350 টকা অপ্ৰদত্ত হৈ আছে।
3. কাৰখানাৰ ঘৰভাড়া 100 টকা অগ্ৰিম দিয়া আছে।
4. যন্ত্ৰপাতি আৰু কলকব্জাৰ ওপৰত 5% আৰু ভৱনৰ ওপৰত 10% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
5. অপ্ৰদত্ত বীমা 100 টকা।

উত্তৰ ঃ (মুঠ লাভ 23,250 টকা, প্ৰকৃত লাভ 16,370 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 63,530)

10. তলত দিয়া উদ্বৃত্তসমূহ মেছাৰ্ছ গ্ৰীন হাউচৰ বহীৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 ডিচেম্বৰৰ অন্তত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু এই একে তাৰিখত এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
ক্ৰয়	80,000	মূলধন	2,10,000
বেংক জমা	11,000	প্ৰদেয় বিল	6,500
মজুৰি	34,000	বিক্ৰী	2,00,000
দেনাদাৰ	70,300	পাওনাদাৰ	50,000
নগদ হাতে জমা	1,200	ক্ৰয় ফিৰৎ	4,000
আইনী মাচুল	4,000		
ভৱন	60,000		
যন্ত্ৰপাতি	1,20,000		
প্ৰাপ্য বিল	7,000		
কাৰ্যালয়ৰ খৰচ	3,000		
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	45,000		
গেছ আৰু ইন্ধন	2,700		
গাড়ীভাড়া আৰু পৰিবহণ	3,500		
কাৰ্যালয়ৰ পোহৰ	5,000		
কাৰ্যালয়ৰ আচবাব	5,000		
পেটেণ্ট চিহ্ন	18,800		
	4,70,500		4,70,500

সংযোজন ঃ

(a) যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত 10% হাৰত অৱক্ষয় আৰু ভৱনৰ ওপৰত 6% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

(b) মূলধনৰ ওপৰত সুদ 4% হাৰত গণনা কৰিব লাগে।

(c) অপ্ৰদত্ত মজুৰি 50 টকা।

(d) সামৰণী মজুত পণ্য 50,000 টকা।

উত্তৰ ঃ (মুঠ লাভৰ পৰিমাণ 83,750 টকা, প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 52,750 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 3,19,250 টকা)

11. তলত দিয়া উদ্বৃত্তসমূহ মেছাৰ্ছ মঞ্জু চাওলা ৰ হিচাপ বহীৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু সেই একে তাৰিখতে এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	10,000	
ক্ৰয় আৰু বিক্ৰয়	40,000	80,000
ফিৰৎ	200	600
মজুৰি	6,000	
ড'ক আৰু ছাফাই মাচুল	4,000	
পোহৰ	500	
বিভিন্ন আয়		6,000
ঘৰ ভাড়া		2,000
মূলধন		40,000
আহৰণ	2,000	
দেনাদাৰ আৰু পাওনাদাৰ	6,000	7,000
নগদ ধন	3,000	
বিনিয়োগ	6,000	
পেটেণ্ট	4,000	
ভূমি আৰু যন্ত্ৰপাতি	43,000	
দান আৰু	600	
বিক্ৰী কৰ সংগ্ৰহ		1,000
আচবাৱ	11,300	
	1,36,600	1,36,600

সামৰণি মজুত পণ্য 2,000 টকা

(a) আহৰণৰ ওপৰত 7% হাৰত আৰু মূলধনৰ ওপৰত 5% হাৰত সুদ ধাৰ্য্য কৰা।

(b) ভূমি আৰু যন্ত্রপাতিৰ অৱক্ষয় 5% হাৰত।

(c) বিনিয়োগৰ ওপৰত সুদ 6% হাৰত।

(d) অগ্রিম প্রদত্ত ঘৰভাড়া 100 টকা।

(e) আচবাবৰ ওপৰত 5% হাৰত অৱক্ষয় ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ (মুঠ লাভ 30,900 টকা, প্রকৃত লাভ 26,185 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 71,185 টকা)

12. তলত দিয়া ৰাহিবোৰ মেছাৰ্ছ মঞ্জু চাওলা ৰ হিচাপ বহীৰ পৰা লোৱা হৈছে। 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্রস্তুত কৰা আৰু সেই একে তাৰিখত এখন উদ্বৃত্ত পত্র প্রস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ	হিচাপৰ শিতান	টকাৰ পৰিমাণ
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	16,000	বিক্ৰী	1,12,000
ক্ৰয়	67,600	ক্ৰয় ফিৰৎ	3,200
বিক্ৰী ফিৰৎ	4,600	বাট্টা	1,400
ক্ৰয়জনিত পৰিবহণ	1,400	বেংক অধিবিকৰ্ষ	10,000
সাধাৰণ ব্যয়	2,400	দস্তুৰি	1,800
বীমা	4,000	পাওনাদাৰ	16,000
স্কুটাৰ ব্যয়	8,000	মূলধন	50,000
আচবাব	8,800		
দৰমহা	5,200		
ভৱন	65,000		
দেনাদাৰ	6,000		
মজুৰি	1,200		
নগদ জমা হাতে	4,000		
স্কুটাৰ	8,000		
	1,94,400		1,94,400

2005 চনৰ 31 মাৰ্চৰ অন্তত বছৰটোৰ ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্রস্তুত কৰা আৰু সেই তাৰিখতে এখন উদ্বৃত্ত পত্র প্রস্তুত কৰা।

(a) অগ্ৰিম প্ৰদত্ত বীমা 1,000 টকা।
(b) দৰমহা দিবলগীয়া আছে 100 টকা কিন্তু দিয়া হোৱা নাই।
(c) অপ্ৰদত্ত মজুৰি 200 টকা।
(d) মূলধনৰ ওপৰত সুদ 5% হাৰত ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
(e) স্কুটাৰৰ অৱক্ষয় 5% হাৰত ধাৰ্য্য কৰা।
(f) আচবাৰৰ অৱক্ষয় 10% হাৰত ধৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ (মুঠ লাভৰ পৰিমাণ 39,200 টকা, প্ৰকৃত লাভৰ পৰিমাণ 22,700 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 98,780 টকা)

13. 2006 চনৰ 31 ডিচেম্বৰত Control Device ৰ তলত দিয়া উদ্বৃত্তবোৰৰ পৰা ক্ৰয়-বিক্ৰয় আৰু লাভ-লোকচান হিচাপ প্ৰস্তুত কৰা আৰু এখন উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

হিচাপৰ শিতান	ডেবিট (টকাৰ পৰিমাণ)	ক্ৰেডিট (টকাৰ পৰিমাণ)
আহৰণ	19,530	67,500
ক্ৰয় আৰু বিক্ৰয়	45,000	1,12,500
দৰমহা আৰু দস্তুৰি	25,470	1,575
পৰিবহণ	2,700	
কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতি	27,000	
আচবাৰ	6,750	
আৰম্ভণী মজুত পণ্য	42,300	
বীমা মাচুল	2,700	
সুদ		7,424
বেংকৰ অধিবিকতৰ্ষ		24,660
ঘৰভাড়া আৰু কৰ	2,160	
মজুৰি	11,215	
ফিৰৎ	2,385	1,440
বিক্ৰয় পৰিবহণ	1,485	
দেনাদাৰ আৰু পাওনাদাৰ	36,000	58,500
সাধাৰণ ব্যয়	6,975	
স্থানীয় কৰ	530	
বিনিয়োগ	41,400	
	2,73,600	2,73,600

সামৰণি মজুত পণ্যৰ মূল্যায়ণ 20,000 টকা

(a) মূলধনৰ ওপৰত সুদ 10% হাৰত ধাৰ্য্য কৰিব লাগে।
(b) আহৰণৰ ওপৰত সুদ 5% হাৰত ধৰিব লাগে।
(c) অপ্ৰদত্ত মজুৰিৰ পৰিমাণ 50 টকা।
(d) অপ্ৰদত্ত দৰমহা 20 টকা।
(e) কলকব্জা আৰু যন্ত্ৰপাতিৰ ওপৰত অৱক্ষয় 5% হাৰত ধৰিব লাগে।
(f) দেনাদাৰৰ ওপৰত 5% হাৰত সন্দেহজনক পুঁজিৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ মুঠ লাভ 29,760 টকা, প্ৰকৃত লোকচানৰ পৰিমাণ 8,973 টকা, উদ্বৃত্ত পত্ৰৰ যোগফল 1,28,000 টকা।

14. 2006 চনৰ 31 মাৰ্চত মেছাৰ্ছ কপিল ট্ৰেডাৰ্চৰ তলত দিয়া ৰাহিবোৰ উদ্বৃত্ত মিলন পত্ৰৰ পৰা লোৱা হৈছে।

	টকাৰ পৰিমাণ
বিভিন্ন দেনাদাৰ	30,500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	500
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ পুঁজি	2,000

ব্যৱসায়ৰ অংশীদাৰসমূহে তলত দিয়া সংযোজনবোৰ ব্যৱসায়ৰ বহীত লিপিবদ্ধ কৰাত সন্মতি প্ৰদান কৰিছে। অতিৰিক্ত অনুদ্ধাৰণীয় ঋণৰ পৰিমাণ 300 টকা হ'ল। সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি 10% হাৰত ব্যৱস্থা কৰিব লাগে। বিভিন্ন সংযোজনসমূহ দেখুৱাই অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ, সন্দেহজনক পুঁজি হিচাপ, দেনাদাৰৰ হিচাপ, লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত পত্ৰ প্ৰস্তুত কৰা।

উত্তৰ ঃ ডেবিট লাভ-লোকচান হিচাপ 1,820 টকা।

15. 2005 চনৰ 31 মাৰ্চত তলত দিয়া তথ্য সমূহৰ পৰা অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হিচাপ, সন্দেহজনক ঋণৰ বাবে ভৱিষ্যত ব্যৱস্থা হিচাপ, লাভ-লোকচান হিচাপ আৰু উদ্বৃত্ত প্ৰস্তুত কৰা।

	টকা
দেনাদাৰ	80,000
অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ	2,000
সন্দেহজনক ঋণ পুঁজি	5,000

সংযোজনসমূহ ঃ

অনুদ্ধাৰণীয় ঋণ হ'ল 500 টকা, দেনাদাৰৰ ওপৰত সন্দেহজনক পুঁজিৰ ভৱিষ্যত ব্যৱস্থা 3% হাৰত কৰিব লাগে।

উত্তৰ ঃ ক্ৰেডিট লাভ-লোকচান হিচাপ 115 টকা।

তুমি কি বুজিলা চোৱাৰ উত্তৰ

1. (c), 2. (d), 3. (b),4. (a), 5. (b)